

चालू घडामोडी

१-३१ मे २०२२

GUIDANCE
G R O U P

संकलक :- अमोल मुंजे

CONTENTS

मायब्रेशन ट्रॅकिंग सिस्टम ऑप विकसित करणारे महाराष्ट्र हे भारतातील पहिले राज्य बनले आहे.	5
महाराष्ट्र मंत्रिमंडळाने पहिल्या 'महाराष्ट्र जीन बँक प्रकल्पाचा' मंजूरी दिली.	6
प्रकल्पाचे उद्दिष्ट	6
प्रकल्पांतर्गत प्रमुख उपक्रम कोणते आहेत ?	6
प्रकल्प कोण राबवणार ?	7
नॅशनल जीन बँक ऑफ इंडियाची स्थापना कोणी केली ?	7
मुख्यमंत्री नितीश कुमार यांनी बिहारमधील पूर्णिया येथे देशातील पहिल्या इथेनॉल प्लांटचे उद्घाटन केले.	7
छत्तीसगड राज्य जुनी पेन्शन योजना पुन्हा सुरु करणार आहे.	8
महत्वाचे मुद्दे:	8
देशातील पहिले 'मधाचे गाव' प्रकल्पाचा मांघर गावी शुभारंभ	9
विधवा प्रथा बंद व्हावी यासाठी शासन परिपत्रक - महाराष्ट्राचे पुरोगामी पाऊल	9
भारतातील पहिल्या 'लव्हेंडर फेस्टिव्हल'चे उद्घाटन	10
BRO च्या अटल बोगद्याला 'सर्वोत्कृष्ट पायाभूत सुविधा प्रकल्प' पुरस्कार मिळाला.	10
अटल बोगदा	11
AAHAR 2022: आशियातील सर्वात मोठ्या आंतरराष्ट्रीय खाद्य आणि आदरातिथ्य मेळावा	12
महत्वाचे मुद्दे:	12
Semiconindia Conference 2022	12
भारत आता परदेशातून पाठवल्या जाणाऱ्या रकमेतून सर्वाधिक लाभार्थी आहे.	13
ब्राझील लॅंडस्केप गार्डन सिटीओ बर्ले मार्सला युनेस्कोचा जागतिक वारसा दर्जा प्राप्त झाला आहे.	14
स्काय ब्रिज 721: जगातील सर्वात लांब झुलता पूल, चेक रिपब्लिकमध्ये उघडला गेला.	14
ब्रिटिश गिर्यारोहक कॅटन कूल 16 वेळा एव्हरेस्ट सर करणारा पहिला परदेशी ठरला आहे.	14
इंडो-पॅसिफिक इकॉनॉमिक फ्रेमवर्क फॉर प्रोस्पेरिटी (IPEF)	15
Quad समिट 2022- समस्या आणि पुढाकार	15
निर्मिती	15
क्वाडचा उद्देश काय आहे?	15
QUARD समिट 2022 मध्ये संबोधित केलेले मुद्दे	16
QUARD समिट 2022 मध्ये उपक्रमांचे अनावरण करण्यात आले	16
NSO सर्वेक्षण: ऑक्टोबर-डिसेंबर 2021 मध्ये भारतातील बेरोजगारीचा दर 8.7% आहे.	16
राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालय डेटाचे प्रमुख मुद्दे:	16
शिक्षण मंत्रालयाने राष्ट्रीय उपलब्धी सर्वेक्षण अहवाल (NAS) 2021 जारी केला.	17
अहवालातील महत्वाचे मुद्दे:	17

WEF चा प्रवास आणि पर्यटन विकास निर्देशांक 2021	18
भारताला निओबॅक ओपन म्हणून 100 वे युनिव्हर्स स्टार्टअप मिळाले.	18
FY22 मध्ये सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकांची फसवणूक 51% कमी होऊन 40,295 कोटी रुपये झाली.	19
अहवालातील महत्वाचे मुद्दे:	19
केंद्र सरकारने जाहीर केले की FY22 मध्ये भारताने \$83.57 अब्ज इतका वार्षिक FDI आवक नोंदवली आहे.	19
गिफ्ट सिटीमध्ये न्यू डेव्हलपमेंट बँकेने प्रादेशिक कार्यालय उघडले.	20
महत्वाचे मुद्दे:	20
SEBI ने ICEX ची कायमस्वरूपी मान्यता रद्द केली.	21
भारताच्या दक्षिण भागात टोमॅटो प्लूवा प्रादुर्भाव वाढला.	21
टोमॅटो प्लू म्हणजे काय?	21
काय आहेत लक्षणं?	21
‘मंकीपॉक्स’ला पॅडेमिक घोषित करण्याची चर्चा	21
मंकीपॉक्स म्हणजे नेमके काय?	22
इतर देशांमध्ये हा आजार यापूर्वी आढळला आहे का?	22
एका व्यक्तीपासून दुसऱ्या व्यक्तीला होतो का?	22
लक्षणे काय आहेत? (Monkeypox Symptoms)	23
देवीचा विकार आणि मंकीपॉक्स यांचा काही संबंध आहे का ?	23
आजाराच्या तीव्रतेच्या तुलनेत मंकीपॉक्स	23
यावर उपचार उपलब्ध आहेत का? (Monkeypox Treatment)	24
प्रतिबंधासाठी काय करता येईल? (Monkeypox Prevention)	24
नॅशनल इंटेलिजेंस ग्रिड (NATGRID) बेंगलुरु कॅम्पसचे अमित शहा यांच्या हस्ते उद्घाटन	24
महत्वाचे मुद्दे:	24
राजस्थान हे पहिले 10 GW सौर राज्य बनले आहे.	25
दूरसंचार विभागाद्वारे केंद्रीकृत मार्गासाठी ‘गतीशक्ती संचार’ पोर्टल सुरू केले.	25
गणनायान मिशन 2023: S2000 मानव-रेटेड रॉकेट ब्रूस्टरची यशस्वी चाचणी	25
महत्वाचे मुद्दे:	26
NITI आयोगाने राष्ट्रीय डेटा आणि विश्लेषण प्लॅटफॉर्म सुरू केला.	26
ड्रोन फेस्टिव्हल ऑफ इंडिया 2022	26
स्टेट ऑफ द वर्ल्ड्स फॉरस्ट्स 2022	27
जंगलांचे नुकसान:	27
भारत आणि चीनबद्दल अहवालात काय म्हटले आहे?	28
अहवालात काय सूचना दिल्या आहेत?	28
रामगड विषधारी हे भारतातील 52 वे व्याघ्र प्रकल्प म्हणून अधिसूचित करण्यात आले आहे.	28

असानी चक्रीवादळाचा कहर.....	28
कोचीन शिपयार्ड हायड्रोजन-इंधनावर आधारित पहिले स्वदेशी इलेक्ट्रिक जहाज तयार करणार.....	28
NATO सराव 'डिफेंडर युरोप 2022 आणि रिव्हल्ट रिस्पॉन्स 2022 सुरू झाले.....	29
डिफेंडर युरोप 2022:.....	29
रिव्हल्ट प्रतिसाद 2022	29
आयएनएस विक्रांत ही भारताची पहिली स्वदेशी विमानवाहू नौका भारतीय नौदलाकडे सुपूर्द करण्यात येणार आहे....	30
महत्वाचे मुद्दे:.....	30
भारतीय नौदल - बांगलादेश नौदल द्विपक्षीय EX बोंगोसागर सुरू.....	30
पी. व्ही. सिंधूने आशियाई बॅडमिंटन स्पर्धेत कांस्यपदक जिंकले.....	31
रिअल माद्रिदने 35 वे स्पॅनिश लीग जेतेपद पटकावले.....	31
अनुराग ठाकूर यांनी खेले इंडिया युथ गेम्सचा शुभंकर, लोगो आणि जर्सी लाँच केली.....	31
भारताच्या अविनाश साबळेने 30 वर्षे जुना 5000 मीटरचा विक्रम मोडला.....	31
निखत जरीनने महिलांच्या जागतिक बॉक्सिंग चॅम्पियनशिपमध्ये सुवर्णपदक जिंकले.....	32
महाराष्ट्रातील रिदम मामानिया या 10 वर्षीय मुलीने एव्हरेस्ट बेस कॅम्प सर केला.....	32
भारतीय आर प्रग्नानंधाने 2022 मध्ये मॅग्नस कार्लसनला दुसऱ्यांदा हरवले.....	32
भारतानं 73 वर्षानंतर जिंकला थॉमस कप.....	32
पार्श्वभूमी.....	33
पुण्याच्या हर्षदाची गरुडभरारी, जागतिक स्पर्धेत विक्रमासह पटकावले सुवर्णपदक	33
2023 क्रिकेट विश्वचषकाचे यजमानपद भारताकडे आहे	34
पुलित्झर पुरस्कार 2022 घोषित.....	34
कोणता आहे हा पुरस्कार मिळवणारा फोटो?.....	35
ममता बॅनर्जी यांना विशेष बांगला अकादमी पुरस्कार मिळाला.....	35
WHO DG चे ग्लोबल हेल्थ लीडर्स अवॉर्ड्स: 6 विजेत्यांमध्ये भारताच्या आशा वर्कर्स	35
पुरस्काराचे इतर प्राप्तकर्ते:	35
आशा वर्कर्स कोण असतात?	36
भूमिका आणि जबाबदाऱ्या काय आहेत?	36
संगीत अकादमीने संगीता कलानिधी पुरस्कार 2020-22 जाहीर केले.....	36
संगीता कलानिधी पुरस्कार:.....	37
'कारखानीसांची वारी'सह तीन मराठी चित्रपट परदेशवारीवर, मानाच्या 'कांस' महोत्सवात निवड.....	37
ऊर्जा श्रेणीमध्ये महाराष्ट्राला 'स्टार ऑफ गव्हर्नन्स-स्कॉच अवॉर्ड' जाहीर.....	37
गीतांजली श्री यांच्या कादंबरीच्या अनुवादाला मानाचा पुरस्कार	37
कादंबरीविषयी.....	38
गीतांजली श्री आणि डेजी शॅकवेल.....	38

‘ऑल दॅट ब्रीदस’ या भारतीय माहितीपटाने कांसमध्ये L’Oeil d’Or 2022 जिंकला	38
प्रियंका मोहितेने स्वला इतिहास; ठरली ८००० मीटरपेक्षा उंच पाच पर्वत सर करणारी भारतातील पहिली महिला.....	39
पद्मविभूषण पंडित शिवकुमार शर्मा यांचे निधन	40
राजीव कुमार यांची पुढील मुख्य निवडणूक आयुक्त म्हणून नियुक्ती	40
UAE चे अध्यक्ष आणि अबु धाबीचे शासक शेख खलिफा बिन झायेद अल नाहयान यांचे निधन झाले.	41
ऑस्ट्रेलियाचा माजी क्रिकेटपटू अँड्र्यू सायमंड्सचा कार अपघातात मृत्यू.....	41
100 सर्वात प्रभावशाली व्यक्ती.....	42
हरियाणातील राखी गढी येथे कार्यरत असलेल्या भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण विभागाने (ASI) 5000 वर्ष जुन्या दागिने बनवणाऱ्या कारखान्याचे उत्खनन केले.	42
मादाम तुसाद म्युझियम नोएडामध्ये पुढील महिन्यात सुरू होणार आहे.....	42

GUIDANCE
G R O U P

मायब्रेशन ट्रॅकिंग सिस्टम ॲप विकसित करणारे महाराष्ट्र हे भारतातील पहिले राज्य बनले आहे.

- महाराष्ट्र राज्यात स्थलांतराचे प्रमाण अधिक असून यामध्ये जिल्हांतर्गत, आंतरजिल्हा, आंतरराज्यीय स्थलांतर यांचा समावेश आहे. अनेक ग्रामीण कुटुंबांसाठी तणावपूर्ण स्थलांतर (डिस्ट्रेस माइग्रेशन) हे वास्तव आहे.
- सदरील स्थलांतर विविध स्वरूपात आहे - वीटभट्टी कामगार, शेतमजुरी, ऊसतोड व साखर कारखाने किंवा इतर उद्योग. हे हंगामी स्थलांतर काहीवेळा सहा महिन्यांपेक्षा अधिक काळ टिकणारे असून स्थलांतरित कुटुंबातील बालके, किशोरवयीन मुली, गरोदर आणि स्तनपान करणाऱ्या महिलांच्या आरोग्य व पोषण स्थिती व सुरक्षिततेवर सर्वाधिक परिणाम करते.
- या स्थलांतराच्या कालावधीदरम्यान सार्वत्रिक आरोग्य आणि पोषण लाभ/योजनांची परस्पर कार्यक्षमता सुनिश्चित करण्यासाठी महाराष्ट्र मायब्रेशन ट्रॅकिंग सिस्टीम (महा एमटीएस) ची परिकल्पना करण्यात आली आहे, जेणेकरून स्थलांतरित लाभार्थ्यांसाठी सदरील सेवा वितरण अखंडितपणे सुरु राहिल.
- यामध्ये लसीकरण, आरोग्य तपासणी, एकात्मिक बाल विकास सेवा (ICDS) आणि एकात्मिक बाल संरक्षण सेवा (ICPS) इ. सेवा अंतर्भूत आहेत.
- यावर्षी 2021-22 मध्ये, महा एमटीएस प्रणाली अंमलबजावणीकरिता अमरावती, चंद्रपूर, गडचिरोली, जालना, नंदुरबार आणि पालघर या 6 स्रोत जिल्ह्यांमध्ये पथदर्शी प्रकल्प राबविण्यात येत आहे.
- या पथदर्शी प्रकल्पाचे अभ्यासावरून यापुढील टप्प्यात महा एमटीएस प्रणालीचे राज्यव्यापी सॉफ्टवेअर विकसित करण्याचे आमचे ध्येय आहे.
- महा एमटीएस प्रणाली तांत्रिक उपयोजनांसोबत प्रशासकीय यंत्रणा, टोल-फ्री हेल्पलाईन आणि इतर नाविन्यपूर्ण मार्गांसह काम करत आहे; ज्यामुळे आमच्या अंगणवाडी सेविका (AWW), आरोग्य अधिकारी व कर्मचाऱ्यांच्या मजबूत संपर्कजाल्याद्वारे आमहास अधिकाधिक स्थलांतरित लोकांपर्यंत पोहोचता येईल.
- अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांनी प्रथम त्यांच्या भागातून स्थलांतरित लाभार्थ्यांची त्यांच्या लॅपटॉप किंवा मोबाईल फोनवर MTS वेबसाइट ॲपवर आधार, पॅन कार्ड किंवा रेशन कार्ड इत्यादी कामगारांची ओळखपत्रे वापरून नोंदणी करावी लागेल.

- नावांव्यतिरिक्त, अंगणवाडी सेविकांनी स्थलांतरित मुलांचे वय, वजन आणि उंची नमूद करणे आवश्यक आहे, ज्यांना गंभीर, मध्यम किंवा तीव्र अशा पोषण श्रेणींमध्ये ठेवले जाईल. या डेटाच्या आधारे, पोषण फायदे मुलांना त्यांच्या नवीन ठिकाणी वाटप केले जातील.

महाराष्ट्र मंत्रिमंडळाने पहिल्या 'महाराष्ट्र जीन बँक प्रकल्पाला' मंजूरी दिली.

प्रकल्पाचे उद्दिष्ट

- महाराष्ट्रातील स्थानिक पिकांची सागरी विविधता, बियाणे आणि प्राणी विविधता यासह अनुवांशिक संसाधनांचे संरक्षण करणे.
- महाराष्ट्र जीन बँक प्रकल्प सात थीमवर काम करेल
- सागरी जैवविविधता
- स्थानिक पीक/बियाणे वाण
- मूळ गुरांच्या जाती
- गोड्या पाण्यातील जैवविविधता
- गवताळ प्रदेश, झाडी आणि चराऊ जमीन जैवविविधता
- वनहवकाखातील क्षेत्रांसाठी संरक्षण आणि व्यवस्थापन योजना
- वनक्षेत्रांचे पुनरुज्जीवन.
- पुढील पाच वर्षांत या सात फोकस क्षेत्रांवर ₹172.39 कोटी खर्च केले जातील.

प्रकल्पांतर्गत प्रमुख उपक्रम कोणते आहेत ?

- स्वदेशी ज्ञानसाधनांचा उपयोग केला जाईल.
- प्रजाती आणि स्थानिक समुदायांचे ज्ञान चांगले दस्तऐवजीकरण केले जाईल.
- अनुवांशिक आणि आण्विक नमुने संरक्षित केले जातील आणि त्यांच्या प्रजननकर्त्यांना आधार दिला जाईल.
- पीक जैवविविधता टिकवण्यासाठी सरकार जीनोम वाहकांना प्रोत्साहन देईल जे स्थानिक पीक वाणांचे बियाणे जतन करतात आणि बियाणे बँक तयार करतात.

प्रकल्प कोण राबवणार ?

- हा प्रकल्प महाराष्ट्र राज्य जैवविविधता मंडळ (MSBB) द्वारे अंमलात आणला जाईल आणि मुख्य सचिव आणि प्रधान सचिव (वने) यांच्या अधिपत्याखालील समित्यांवर देखरेख ठेवली जाईल.
- दुर्मिळ आणि धोक्यात असलेल्या सागरी प्रजातींचे दस्तऐवजीकरण आणि संवर्धन करण्यासाठी MSBB नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ ओशनोग्राफी (NIO) गोवा सारख्या संस्थांशी समन्वय साधेल.
- नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ ओशनोग्राफी (NIO)
- NIO ही वैज्ञानिक आणि औद्योगिक संशोधन परिषद (CSIR), नवी दिल्लीच्या 37 घटक प्रयोगशाळांपैकी एक आहे. त्याची स्थापना 1966 मध्ये झाली. ही एक बहुविद्याशाखीय समुद्रशास्त्रीय संशोधन संस्था आहे.

नॅशनल जीन बँक ऑफ इंडियाची स्थापना कोणी केली ?

- नॅशनल ब्युरो ऑफ प्लांट जेनेटिक रिसोर्सेस (NBPGR) द्वारे भारतीय राष्ट्रीय जनुक बँकेची स्थापना बियाणे, वनस्पतिजन्य प्रसार, ऊतकपेशी संवर्धन, भ्रूण, गेमेट्स इत्यादींच्या स्वरूपात जर्मप्लाझम संकलनाचा राष्ट्रीय वारसा जतन करण्यासाठी करण्यात आली आहे. नॅशनल जीन बँक बियाणे स्वरूपात सुमारे दहा लाख जर्मप्लाझम जतन करू शकते.
- नॅशनल ब्युरो ऑफ प्लांट जेनेटिक रिसोर्सेस (NBPGR) ची स्थापना 1976 मध्ये अन्न आणि कृषी आणि संबंधित संशोधन आणि मानव संसाधन विकासासाठी प्लांट जेनेटिक रिसोर्सेस (PGR) च्या व्यवस्थापनासाठी राष्ट्रीय स्तरावर नोडल एजन्सी म्हणून करण्यात आली.

मुख्यमंत्री नितीश कुमार यांनी बिहारमधील पूर्णिया येथे देशातील पहिल्या इथेनॉल प्लांटचे उद्घाटन केले.

- बिहारचे मुख्यमंत्री नितीश कुमार यांनी बिहारच्या पूर्णिया जिल्ह्यात भारतातील पहिल्या इथेनॉल प्लांटचे उद्घाटन केले. ईस्टर्न इंडिया बायोफ्यूल्स प्रायव्हेट लिमिटेडने 105 कोटी रुपये खर्चून हा प्लांट उभारला आहे. बिहारने 2021 च्या पहिल्या सहामाहीत इथेनॉल उत्पादन प्रोत्साहन धोरण आणले. हा देशातील पहिला धान्य-आधारित इथेनॉल प्लांट आहे.
- महत्वाचे मुद्दे
- पूर्णिया शहरापासून 12 किमी अंतरावर गणेशपूर परोरा येथे वसलेले हे प्लांट 15 एकर जागेवर पसरलेले आहे.

- सीमांचल प्रदेश म्हणून ओळखले जाणारे पूर्णिया, कटिहार, अररिया आणि किशनगंज जिल्हे बिहारमधील एकूण मक्याचे 80% उत्पादन करतात आणि एप्रिल ते ऑगस्ट या कालावधीत 30-35 लाख मेट्रिक टन (MTs) उत्पादन करतात.
- बिहारने २०२१ च्या पहिल्या सहामाहीत इथेनॉल उत्पादन प्रोत्साहन धोरण आणले.
- बिहारमध्ये, 17 इथेनॉल उत्पादन प्रकल्प उभारले जात आहेत, ज्यामध्ये उस, मोलॅसिस, मका आणि तुटलेला तांदूळ वापरून दरवर्षी 35 कोटी लिटर इंधन तयार होण्याची शक्यता आहे.
- तयार केलेले इथेनॉल पेट्रोल आणि डिझेलमध्ये मिसळण्यासाठी तेल विपणन कंपन्यांना पुरवले जाईल.
- पूर्णियाशिवाय मुझफ्फरपूर, भोजपूर, नालंदा, बक्सर, मधुबनी, बेगूसराय, गोपालगंज, पूर्व चंपारण, भागलपूर येथे इथेनॉल प्लांट उभारले जात आहेत.

छत्तीसगड राज्य जुनी पेन्शन योजना पुन्हा सुरु करणार आहे.

त्यांच्या अर्थसंकल्पीय विधानात, छत्तीसगडचे मुख्यमंत्री भूपेश बघेल यांनी राज्य कर्मचाऱ्यांसाठी जुन्या पेन्शन योजना (OPS) वर परत जाण्याची आणि मासिक आमदार स्थानिक क्षेत्र विकास पैशाच्या चौपट करण्याची सरकारची योजना जाहीर केली. शेणाच्या पावडरच्या ब्रीफकेसमध्ये त्यांनी बजेटची कागदपत्रे ठेवली.

महत्वाचे मुद्दे:

- 1 जानेवारी 2004 नंतर काम सुरु केलेल्या तीन लाखांहून अधिक व्यक्तींना या बदलाचा फायदा होईल. तथापि, ते भारतीय प्रशासकीय सेवा आणि भारतीय पोलीस सेवा यासारख्या अखिल भारतीय सेवांच्या सदस्यांना लागू होणार नाही.
- दोन पेन्शन प्रणालींमधील मूलभूत फरक असा आहे की, कर्मचाऱ्याने त्यांच्या मूळ उत्पन्नातील 10% आणि महागाई भत्त्याची कपात करून त्यांच्या पेन्शनमध्ये ऐच्छिक योगदान दिले पाहिजे, OPS अंतर्गत अशी कोणतीही वजावट नाही.
- मुख्यमंत्र्यांनी या अर्थसंकल्पात सरकारी कर्मचाऱ्यांसाठी पूर्वीचा पेन्शन कार्यक्रम पूर्ववत करण्याचा प्रस्ताव मांडला आहे.

- छत्तीसगड रोजगार मिशनला कौशल्य विकास कार्यक्रमांमध्ये समन्वय साधून नवीन रोजगार निर्माण करण्याच्या शक्यतांवर काम करण्यासाठी 2 कोटींची रक्कम दिली जाईल.

देशातील पहिले 'मधाचे गाव' प्रकल्पाचा मांघर गावी शुभारंभ

- मांघर येथील 'मधाचे गाव' प्रकल्प हा अशा प्रकारचा देशातील पहिलाच प्रकल्प असून राज्यातील इतर जिल्ह्यातदेखील असे प्रकल्प राबवण्यात येतील, असे प्रतिपादन उद्योगमंत्री सुभाष देसाई यांनी केले.
- ग्रामीण अर्थव्यवस्थेत मधमाशी पालनाद्वारे रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करण्यासाठी खादी व ग्रामोद्योग मंडळाच्यावतीने प्रकल्प मधमाशी राबवून त्याअंतर्गत मांघर या पहिल्या मधाच्या गावाचा अधिकृतपणे प्रारंभ होत आहे. या गावातील ८० टक्के लोकांची उपजीविका ही या मधाच्या उद्योगावर अवलंबून आहे. यामुळे गावातील तरुणांना रोजगार उपलब्ध होईल.
- जगात मधमाशांची संख्या कमी होत चालली आहे. ती वाढविण्यावर भर द्यावा. वन विभागाने वनस्पतींची संख्या वाढवावी, जेणेकरून मध संकलनासाठी उपयोग होईल.
- हा एक शेतीपूरक व्यवसायही ठरू शकतो. मधमाशांमुळे निसर्गातील समतोल राखला जातो. तसेच फुलांच्या परागीकरणामुळे पीक उत्पादनात वाढ होते. या संकल्पनेमुळे बाजारात शुध्द मध उपलब्ध होईल. खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून शेतकऱ्यांना प्रोत्साहन, प्रशिक्षण आणि सहाय्य देण्यात येणार आहे.

विधवा प्रथा बंद व्हावी यासाठी शासन परिपत्रक - महाराष्ट्राचे पुरोगामी पाऊल

कोल्हापूर जिल्ह्यातील हेरवाड ग्रामपंचायतीने विधवा प्रथा बंद केल्याच्या ठरावाची शासनाने दखल घेतली असून राज्यातील सर्व ग्रामपंचायतींनी विधवा प्रथा बंद करण्यासाठी हेरवाड ग्रामपंचायतीचा आदर्श समोर ठेवून कार्य करावे असा शासन परिपत्रक जारी करण्यात आले आहे.

भारत देश विज्ञानवादी व प्रगतीशील समाज म्हणून वाटचाल करत असला तरी आजही पतीच्या निधनानंतर पत्नीचे कुंकू पुसणे, गळ्यातील मंगळसूत्र तोडणे, हातातील बांगड्या फोडणे, पायातली जोडवी काढली जाणे, यासारख्या प्रथांचे पालन केले जायचे. या अनिष्ट प्रथा बंद करण्याचा निर्धार कोल्हापूर जिल्ह्यातील हेरवाड ग्रामपंचायतीचे ग्रामविकास अधिकारी पल्लवी कोळेकर आणि सरपंच सुरगोंडा पाटील आणि त्यांच्या ग्रामसभेने घेतला. प्रसारमाध्यमांनी या ठरावाचा सगळीकडे प्रसार केला आणि शासनाने विधवा प्रथा बंद व्हावी यासाठी ग्रामपंचायतींनी काम करावे, असे आवाहन करत दि. 17 मे 2022 रोजी शासन परिपत्रक जारी केले आहे.

भारतातील पहिल्या 'लव्हेंडर फेस्टिव्हल'चे उद्घाटन

केंद्रीय मंत्री डॉ. जितेंद्र सिंह यांनी जम्मूच्या भदरवाह येथे देशातील पहिल्या 'लव्हेंडर फेस्टिव्हल'चे उद्घाटन केले, जेथे लव्हेंडरच्या लागवडीमुळे डोंगराळ भागातील अर्थव्यवस्था बदलली आहे. डोडा जिल्ह्यातील भदरवाह हे भारताच्या जांभळ्या क्रांतीचे जन्मस्थान आहे.

केंद्र सरकारच्या 'अरोमा मिशन ऑर पर्पल रिव्होल्युशन' अंतर्गत जम्मू आणि काश्मीरमधील शेतकऱ्यांचे नशीब बदलले आहे. केंद्रीय विज्ञान आणि तंत्रज्ञान मंत्रालयाने 2016 मध्ये वैज्ञानिक आणि औद्योगिक संशोधन परिषदेच्या (CSIR) द्वारे अरोमा मिशनद्वारे पर्पल किंवा लव्हेंडर क्रांती सुरू केली होती. देशांतर्गत सुगंधी पीक-आधारित कृषी अर्थव्यवस्थेला पाठिंबा देणे हे या अभियानाचे उद्दिष्ट आहे. जम्मू आणि काश्मीरमधील जवळपास सर्व 20 जिल्ह्यांमध्ये लव्हेंडरची लागवड केली जाते.

शेतकऱ्यांना मोफत लव्हेंडरचे रोपटे देण्यात आले, तर ज्यांनी यापूर्वी लव्हेंडरची लागवड केली होती त्यांना रु. 5-6 प्रति रोपटी या मिशन अंतर्गत देण्यात आले. हे मिशन अरोमा उद्योगात मोठ्या प्रमाणात मागणी असलेल्या आवश्यक तेलांसाठी सुगंधी पिकांच्या लागवडीस प्रोत्साहन देते. डोडा येथील 800 हून अधिक प्रगतीशील शेतकऱ्यांनी सुगंधी शेतीचा अवलंब केला असून ती आता फायदेशीर ठरत आहे. 2024 पर्यंत लव्हेंडरची लागवड 1,500 हेक्टरपर्यंत वाढवण्याचे उद्दिष्ट या अभियानाचे आहे.

BRO च्या अटल बोगद्याला 'सर्वोत्कृष्ट पायाभूत सुविधा प्रकल्प' पुरस्कार मिळाला.

- बीआरओ म्हणजेच, सीमा रस्ते संघटनेने, हिमाचल प्रदेशात रोहतांग इथे बांधलेल्या, स्थापत्यशास्त्राचा अद्भुत नमूना असलेल्या अटल बोगदा, इंडियन बिल्डिंग कॉन्ग्रेस-म्हणजेच आयबीसी च्या यंदाच्या, "सर्वोत्कृष्ट पायाभूत सुविधा प्रकल्प पुरस्काराचा मानकरी ठरला आहे. आज नवी दिल्लीत या बोगद्याला हा पुरस्कार देण्यात आला.
- या प्रतिष्ठित पुरस्कारासाठी, 30 पेक्षा अधिक अत्याधुनिक पायाभूत सुविधा प्रकल्पांना नामांकन मिळाले होते. मात्र, आयबीसीच्या ज्युरीने त्यातून, या प्रकल्पाची निवड केली, कारण, या प्रकल्पाची बांधकाम प्रक्रियाही सर्वोत्तम ठरली.
- आयबीसी च्या आज झालेल्या 25 व्या वार्षिक परिषदेत, बीआरओचे महासंचालक लेफ्टनंट जनरल राजीव चौधरी यांनी या पुरस्कार स्वीकारला मनाली ते लाहौर स्पती व्हॅली दरम्यानचा हा बोगदा अभियांत्रिकी क्षेत्रातील एक अद्भुत नमूना समजला जातो.

- या बोगद्यामुळे, लष्करी दलांना लढाखला पोहोचण्यासाठी एक उत्तम पर्यायी मार्ग तर उपलब्ध झालाच आहे, त्याशिवाय, लाहौल स्पिती च्या लोकांसाठी देखील वाहतुकीचा उत्तम मार्ग निर्माण झाला आहे, असे चौधरी यांनी सांगितले. .
- नव्या ऑस्ट्रेलियन बोगद्याच्या पद्धतीनुसार, हा बोगदा बांधण्यात आला असून, 3 ऑक्टोबर 2020 रोजी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी ह्या बोगद्याचे राष्ट्रार्पण केले होते.

अटल बोगदा

- महामार्गावरील जगातील सर्वात जास्त लांबीचा हा अटल बोगदा आहे. मनाली ते लाहौल -स्पिती यांना जोडणा-या या बोगद्याची लांबी 9.02 किलोमीटर आहे. लाहौल स्पितीच्या संपूर्ण खो-यामध्ये हा बोगदा तयार करण्यात आला आहे. या भागामध्ये होणा-या हिमवर्षावामुळे लाहौल स्पितीच्या पुढच्या भूप्रदेशाला जवळपास सहा महिने उर्वरित देशाबरोबर संपर्क साधणे शक्य होत नव्हते.
- अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून हा बोगदा तयार करण्यात आला आहे. हिमालयीन रांगांमध्ये समुद्र सपाटीपासून 3000 मिटर (10,000 फूट) उंचीवर असलेल्या पिर पंजाल येथे हा बोगदा तयार करण्यात आला आहे.
- या बोगद्यामुळे मनाली ते लेह यांच्यामधले 46 किलोमीटर अंतर कमी झाले आहे. अतिउंचीवरच्या डोंगराळ भागामुळे अवघे 46 किलोमीटरचे अंतर पार करण्यासाठी वाहनांना 4 ते 5 तासांचा कालावधी लागत होता.
- मनालीपासून 25 किलोमीटरवर 3060 मीटर उंचीवर असलेल्या दक्षिण टोकापासून अटल बोगद्याला प्रारंभ होतो. तर उत्तरेकडे असलेल्या लाहौल खो-यामध्ये वसलेल्या तेलिंग, सिरसू या गावाजवळ 3071 मीटर उंचीवर हा बोगदा संपतो.
- या बोगद्याचा घोड्याच्या नालेसारखा आकार आहे. तसेच आठ मीटर रूंदीचा दुपदरी मार्ग त्यामध्ये तयार केला आहे. तर बोगद्याची उंची 5.525 मीटर ठेवण्यात आली आहे.
- बोगद्याची एकूण रूंदी 10.5 मीटर असून त्यामध्ये 3.6 गुणिले 2.25 मीटरचा आपतीकाळासाठी अग्निरोधक बोगदा मार्ग तयार करण्यात आला आहे.
- प्रतिदिनी 3000 गाड्या आणि 1500 मालमोटारी 80 किलोमीटर/प्रतितास वेगाने या बोगद्यातून वाहतूक करू शकतील, अशा पद्धतीने तो तयार करण्यात आला आहे.

- या बोगद्यामध्ये अत्याधुनिक इलेक्ट्रोमेकॅनिकल प्रणाली तसेच हवा खेळती राहण्यासाठी सर्व व्यवस्था, एससीएडीए नियंत्रक अग्निरोधक प्रणाली बसविण्यात आली आहे.

AAHAR 2022: आशियातील सर्वात मोठ्या आंतरराष्ट्रीय खाद्य आणि आदरातिथ्य मेळावा

कृषी आणि प्रक्रिया केलेले अन्न उत्पादने निर्यात विकास प्राधिकरण (Agricultural and Processed Food Products Export Development Authority (APEDA)) भारत व्यापार संवर्धन संघटना (ITPO) च्या भागीदारीत नवी दिल्लीच्या प्रगती मैदानावर आशियातील सर्वात मोठा आंतरराष्ट्रीय अन्न आणि आदरातिथ्य मेळा, AAHAR-2022 चे आयोजन करत आहे. वाणिज्य आणि उद्योग मंत्रालयाच्या म्हणण्यानुसार, भौगोलिक संकेत उत्पादने, प्रक्रिया केलेले अन्न, सेंद्रिय आणि गोठवलेल्या अन्न उत्पादनांसह विविध कृषी उत्पादन विभागातील 80 हून अधिक निर्यातदार या कार्यक्रमाला उपस्थित राहतील.

महत्वाचे मुद्दे:

- APEDA ने उत्तर पूर्व आणि हिमालयीन राज्ये जसे की जम्मू आणि काश्मीर, लडाख, उत्तराखंड आणि हिमाचल प्रदेशातील निर्यातदार तसेच महिला उद्योजक, एफ आर्मर उत्पादक संस्था, स्टार्ट-अप आणि बाजरी निर्यातदारांसाठी स्टॉल्स बाजूला ठेवले आहेत.
- मेळ्याचा पहिला दिवस 26 एप्रिल 2022 होता.
- हा मेळा 30 एप्रिल 2022 पर्यंत चालणार आहे.
- हा मेळा आता 36 व्या वर्षात आला आहे.
- हा कार्यक्रम अभ्यागतांना आणि सहभागींना नवीन व्यवसाय लीड्स विकसित करण्याची आयुष्यात एकदाच संधी देईल.
- हा मेळा देशाच्या गतिमान वाढत्या बाजारपेठेच्या कार्यक्षम आणि यशस्वी विपणनासाठी देखील मदत करेल.

SEMICONINDIA CONFERENCE 2022

- सेमीकॉन इंडिया कॉन्फरन्स-2022 चे उद्घाटन पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते होणार आहे. बेंगलुरु या तीन दिवसीय परिषदेचे आयोजन करणार आहे. इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालयाच्या (MeitY) निवेदनानुसार, पंतप्रधान नरेंद्र मोदींच्या इलेक्ट्रॉनिक्स

उत्पादन, सेमीकंडक्टर डिझाइन, उत्पादन आणि नवकल्पना यांमध्ये भारताला अग्रेसर बनवण्याच्या उद्देशाने तीन दिवसीय परिषद आयोजित केली जात आहे.

- सेमीकंडक्टर तंत्रज्ञानासाठी भारत एक आकर्षक गुंतवणूकीचे ठिकाण का आहे?
- १.३ अब्जाहून अधिक भारतीयांना जोडण्यासाठी भारत डिजिटल पायाभूत सुविधा तयार करीत आहे.
- भारत 5 जी, आयओटी, एआय आणि इतर तंत्रज्ञानामध्ये क्षमता विकसित करत आहे.
- भारत मजबूत आर्थिक वाढीसाठी तयार आहे आणि जगातील सर्वात वेगाने वाढणारी स्टार्टअप इकोसिस्टम आहे.
- भारतातील व्यवसाय सुलभता सुधारण्यासाठी भारताने अनेक सुधारणा केल्या आहेत.
- भारत 21 व्या शतकाच्या गरजेसाठी तरुणांच्या कौशल्य आणि प्रशिक्षणात मोठ्या प्रमाणात गुंतवणूक करत आहे.
- भारतीय उत्पादन क्षेत्राचा कायापालट करण्यासाठी भारताने अनेक उपाययोजना केल्या आहेत.

भारत आता परदेशातून पाठवल्या जाणाऱ्या रकमेतून सर्वाधिक लाभार्थी आहे.

- जागतिक बँकेच्या मते, 2021 मध्ये भारताने मेक्सिकोला मागे टाकून सर्वाधिक रेमिटन्स प्राप्त करणारा देश म्हणून चीनला तिसऱ्या स्थानावर ढकलले आहे. 2021 मध्ये, भारताला एकूण \$89 अब्ज पेक्षा जास्त रेमिटन्स प्राप्त झाले, जे 2020 मध्ये मिळालेल्या \$82.73 बिलियनच्या तुलनेत 8% ने वाढले आहे. 2020 मध्ये जगाला कोविडचा मोठा फटका बसला असला तरीही, रेमिटन्सेस \$82.69 बिलियन पेक्षा काहीसे जास्त होते.
- डॉलरच्या तुलनेत रुपयाचे घसरलेले मूल्य काही प्रमाणात वाढीस कारणीभूत आहे.
- जगातील सर्वात कमी व्यवहार खर्चापैकी एक असलेल्या भारतातील इनबाउंड रेमिटन्स या वर्षी वाढतच राहतील.
- जागतिक स्तरावर \$200 हस्तांतरित करण्याची सरासरी किंमत \$6 होती, परंतु दक्षिण आशियामध्ये (4.3 टक्के) पैसे पाठवणे सर्वात स्वस्त आणि उप-सहारा आफ्रिकेत (7.3 टक्के) (7.8 टक्के) पैसे पाठवणे सर्वात महाग होते.
- 2022 मध्ये कमी आणि मध्यम उत्पन्न असलेल्या देशांना (LMICs) रेमिटन्स 4.2 टक्क्यांनी वाढून \$630 अब्जांपर्यंत पोहोचण्याचा अंदाज आहे.

- हे 2021 मध्ये मजबूत 8.6% वाढीचे अनुसरण करते, जेव्हा रेमिटन्सचा प्रवाह एकूण \$605 अब्ज होता, जो जागतिक बँकेच्या अंदाजापेक्षा खूप जास्त होता.
- 2021 मध्ये दक्षिण आशियातील रेमिटन्सचा ओघ 6.9% वाढला.

ब्राझील लँडस्केप गार्डन सिटिओ बर्ले मार्क्सला युनेस्कोचा जागतिक वारसा दर्जा प्राप्त झाला आहे.

Sítio Burle Marx साइट, ब्राझिलियन शहर रिओ दि जानेरो मधील एक लँडस्केप गार्डन युनेस्कोच्या जागतिक वारसा स्थळांच्या यादीत समाविष्ट करण्यात आले आहे. बागेत रिओमधील 3,500 हून अधिक प्रजातींच्या वनस्पती आहेत.

ब्राझिलियन लँडस्केप वास्तुविशारद बर्ले मार्क्स यांच्या नावावरून या साइटचे नाव देण्यात आले आहे.

स्काय ब्रिज 721: जगातील सर्वात लांब झुलता पूल, चेक रिपब्लिकमध्ये उघडला गेला.

- चेक रिपब्लिकमधील जगातील सर्वात मोठा झुलता पूल पर्यटकांसाठी खुला झाला. सुमारे दोन वर्षांपासून बांधकाम सुरु असलेला हा पूल शुक्रवारी अधिकृतपणे खुला करण्यात आला. त्याला 'स्काय ब्रिज ७२१' असे नाव देण्यात आले आहे. ढगांनी आच्छादलेल्या जेसेन्की पर्वतांची प्रेक्षणीय दृश्ये, तसेच एक रोमांचक, परंतु थोडा भयानक अनुभव पर्यटकांना इथे घेता येणार आहे.
- हा पूल दोन पर्वतरांगाना जोडतो आणि तो दरीच्या वर ९७ मीटर (३१२ फूट) लटकता आहे तसेच त्यात प्रवेश करण्यासाठी केबल कारचा उपयोग करण्यात येणार आहे. तो ७२१ मीटर म्हणजेच २,३६७ फूट लांब आहे. पर्यटक १,१२७ मीटर उंचीवरून त्यात प्रवेश करतील आणि १० मीटर उंचावरून बाहेर पडतील.
- चेक रिपब्लिक स्काय ब्रिज ७२१ नेपाळच्या बागलुंग परबत फूटब्रिजपेक्षा १७४ मीटर लांब असून याने सध्या सर्वात लांब सस्पेंशन फूटब्रिजसाठी गिनीज वर्ल्ड रेकॉर्ड केला आहे. स्काय ब्रिज ७२१ हे चेकची राजधानी प्राग येथून सुमारे २.७ तासांच्या अंतरावर आहे.

ब्रिटिश गिर्यारोहक कॅटन कूल 16 वेळा एव्हरेस्ट सर करणारा पहिला परदेशी ठरला आहे.

- ब्रिटीश गिर्यारोहक कॅटन कूल याने 16 व्यांदा जगातील सर्वात उंच पर्वतारोहण केले असून ते सर्वाधिक माउंट एव्हरेस्ट शिखर सर करणारा पहिला परदेशी गिर्यारोहक बनला आहे.
- 2013 मध्ये एका मोसमात माउंट नुपत्से, माउंट एव्हरेस्ट आणि माउंट ल्होत्से या पहिल्या ब्रिटीश गिर्यारोहकाचा विक्रम कॅटनच्या नावावर आहे.

- गेल्या वर्षी कॅटनने जगातील सर्वात उंच शिखर सर केल्यानंतर 29 तासांपेक्षा कमी कालावधीत माऊंट ल्होत्से शिखरावर पोहोचले होते. यापूर्वी, अमेरिकन गिर्यारोहक डेव्ह हॅनने 15 वेळा माऊंट एव्हरेस्टवर चढाई केली आहे.

इंडो-पॅसिफिक इकॉनॉमिक फ्रेमवर्क फॉर प्रोस्पेरिटी (IPEF)

अमेरिकेचे अध्यक्ष जो बिडेन यांनी अधिकृतपणे टोकियोमध्ये इंडो-पॅसिफिक इकॉनॉमिक फ्रेमवर्क फॉर प्रोस्पेरिटी (IPEF) लाँच केले. युनायटेड स्टेट्‌सच्या कल्पनेने आणि नेतृत्वाखाली, IPEF मध्ये ऑस्ट्रेलिया, ब्रुनेई, भारत, इंडोनेशिया, जपान, दक्षिण कोरिया, मलेशिया, न्यूझीलंड, फिलीपिन्स, सिंगापूर, थायलंड आणि व्हिएतनाम यासह १३ संस्थापक सदस्य आहेत.

आर्थिक चौकट मोठ्या प्रमाणावर चार स्तंभांवर अवलंबून आहे: व्यापार, पुरवठा साखळी लवचिकता, स्वच्छ ऊर्जा आणि डीकार्बोनायझेशन, कर आणि भ्रष्टाचारविरोधी उपाय. एक संयुक्त निवेदन सूचित करते की फ्रेमवर्कचा हेतू या अर्थव्यवस्थांमध्ये "आगामी लवचिकता, टिकाव, सर्वसमावेशकता, आर्थिक वाढ, निष्पक्षता आणि स्पर्धात्मकता" आहे.

QUAD समिट 2022- समस्या आणि पुढाकार

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी (Prime Minister Narendra Modi) 24 मे रोजी टोकियो येथे होणाऱ्या चौथ्या क्वाड कंट्रीज समिट (Tokyo Quad Summit) मध्ये सहभागी होणार आहेत.

निर्मिती

Quadrilateral Security Dialogue म्हणजेच क्वाड... अशी एक संघटना जिची पायाभरणी २००४ साली आलेल्या त्सुनामीनंतरच झाली. ऑस्ट्रेलिया, भारत, अमेरिका आणि जपान अशा चार देशांची ही संघटना मार्च २०२१ मध्ये जो बिडेन यांनी पहिली बैठक घेतली, त्यानंतर सप्टेंबर २०२१ मध्ये दुसऱ्यांदा वॉशिंग्टनमध्ये चर्चा झाली आणि क्वाडने आकार घेणे सुरू केले.

क्वाडचा उद्देश काय आहे?

- इंडो-पॅसिफिक क्षेत्रात कोणत्याही लष्कर आणि राजकीय हस्तक्षेपाशिवाय मुक्तसंचार कायम रहावा
- चीनचा दबदबा कमी होण्यासाठी धोरणात्मक गट म्हणून एकी
- उदारमतवादी व्यापार प्रणाली, मुक्त संचार अबाधित ठेवणे
- इंडो-पॅसिफिक क्षेत्रातील कर्जबाजारी देशांना सहाय्य

- आरोग्य, शिक्षण, पायाभूत सुविधा अशा विविध क्षेत्रात समन्वयाने काम

QUARD समित 2022 मध्ये संबोधित केलेले मुद्दे

- चीन आणि सोलोमन बेटे
- चीन आणि तैवान
- उत्तर कोरियाची क्षेपणास्त्रे
- युक्रेन आणि रशिया

QUARD समित 2022 मध्ये उपक्रमांचे अनावरण करण्यात आले

- QUARD फेलोशिप- हा कार्यक्रम चार देशांपैकी प्रत्येकी 100 विद्यार्थ्यांना यूएस मध्ये पदवीधर STEM पदवीसाठी अभ्यास करण्यास अनुमती देईल. फेलोशिप प्रोग्रामसाठी अर्ज सुरु झाला आहे आणि 30 जून 2022 रोजी बंद होईल.
- इंडो-पॅसिफिक पार्टनरशिप फॉर मेरीटाइम डोमेन अवेअरनेस (IPMDA)- हे चार देश आणि त्यांच्या प्रादेशिक भागीदारांना जलद आणि स्पष्ट सागरी माहिती पुरवण्यावर लक्ष केंद्रित करेल.
- लस भागीदारी- द व्वाडने एकत्रितपणे 257 दशलक्ष कोविड-19 लस पुरवल्या आहेत. भारतीय आरोग्य सेवा क्षेत्राला चालना देण्यासाठी ब्लॉक लसीचे डोस देणे आणि \$100 दशलक्ष सुविधेचे समर्थन करणे सुरु ठेवेल.
- अंतराळ सहकार्य- चार राष्ट्रांनी अवकाश-आधारित पृथ्वी निरीक्षण डेटा सामायिक करण्यासाठी वचनबद्ध केले आहे. त्यात महासागरीय आणि वातावरणीय देखरेख, पूर मॉनिंग आणि लँड इमेजिंगवरील यूएस कार्यक्रमांचा समावेश असेल.

NSO सर्वेक्षण: ऑक्टोबर-डिसेंबर 2021 मध्ये भारतातील बेरोजगारीचा दर 8.7% आहे.

राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालय (NSO) च्या डेटावरून असे दिसून आले आहे की शहरी भागातील 15 वर्षावरील लोकांचा बेरोजगारीचा दर ऑक्टोबर ते डिसेंबर 2021 दरम्यान 10.3% वरून 8.7% पर्यंत घसरला आहे. बेरोजगारी किंवा बेरोजगारी दर (UR) ची व्याख्या बेरोजगार व्यक्तींची टक्केवारी म्हणून केली जाते.

राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालय डेटाचे प्रमुख मुद्दे:

- पुरुषांमध्ये, शहरी भागातील बेरोजगारीचा दर ऑक्टोबर-डिसेंबर 2021 मध्ये 8.3% पर्यंत घसरला आहे, जो एका वर्षापूर्वी 9.5% होता. जुलै-सप्टेंबर 2021 मध्ये तो 9.3% होता.

- आकडेवारीवरून असेही दिसून आले आहे की शहरी भागात (१५ वर्षे आणि त्याहून अधिक वयाच्या) महिलांमधील बेरोजगारी किंवा बेरोजगारीचा दरही याच कालावधीतील १३.१% वरून 10.5% पर्यंत घसरला आहे. जुलै-सप्टेंबर 2021 मध्ये तो 11.6% होता.
- शहरी भागात 15 वर्षे आणि त्याहून अधिक वयाच्या व्यक्तींसाठी CWS (वर्तमान साप्ताहिक स्थिती) मध्ये कामगार शक्तीचा सहभाग दर 2021 च्या ऑक्टोबर-डिसेंबर तिमाहीत 47.3% वर अपरिवर्तित राहिला, एका वर्षापूर्वीच्या याच कालावधीच्या तुलनेत. जुलै-सप्टेंबर 2021 मध्ये तो 46.9% होता.
- श्रमशक्ती म्हणजे लोकसंख्येचा तो भाग जो वस्तू आणि सेवांच्या उत्पादनासाठी आर्थिक क्रियाकलापांसाठी मजूर पुरवठा करतो किंवा ऑफर करतो.

शिक्षण मंत्रालयाने राष्ट्रीय उपलब्धी सर्वेक्षण अहवाल (NAS) 2021 जारी केला.

नॅशनल अचिव्हमेंट सर्व्हे (NAS) 2021 आवृत्तीचा अहवाल प्रसिद्ध झाला आहे. NAS2021: जगातील सर्वात मोठ्या सर्वेक्षणांपैकी एक, नॅशनल अचिव्हमेंट सर्व्हे (NAS) 2021 12.11.2021 रोजी देशभरात, शिक्षणातील अंतर ओळखण्यासाठी आणि त्यावर उपाययोजना करण्यासाठी आयोजित करण्यात आला. राष्ट्रीय, राज्य आणि जिल्हा स्तरांसाठी NAS 2021 रिपोर्ट कार्ड अधिकृत वेबसाइट “nas.gov.in” वर उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत.

अहवालातील महत्त्वाचे मुद्दे:

- गेल्या वर्षी 12 नोव्हेंबर रोजी आयोजित केलेल्या NAS 2021 मध्ये 36 राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांमधील 720 जिल्हांतील 1.18 लाख शाळांमधील 34 लाखांहून अधिक विद्यार्थ्यांचे मूल्यांकन करण्यात आले.
- NAS तीन वर्षांच्या सायकल कालावधीसह इयत्ता 3, 5, 8 आणि 10 मधील मुलांच्या शिक्षणाच्या क्षमतांचे सर्वसमावेशक मूल्यमापन सर्वेक्षण करून देशातील शालेय शिक्षण प्रणालीच्या आरोग्याचे मूल्यांकन करते. हे शालेय शिक्षण व्यवस्थेचे एकूण मूल्यमापन प्रतिबिंबित करते. शेवटची NAS 2017 मध्ये झाली होती.
- NAS 2021 मध्ये देशभरातील केंद्र आणि राज्य सरकारी शाळा, सरकारी अनुदानित शाळा आणि खाजगी शाळांचा समावेश आहे.

WEF चा प्रवास आणि पर्यटन विकास निर्देशांक 2021

जागतिक प्रवास आणि पर्यटन विकास निर्देशांक 2021 मध्ये भारत 54 व्या स्थानावर आहे. देश 2019 मध्ये 46 व्या स्थानावरून खाली आला आहे, तथापि, दक्षिण आशियामध्ये अजूनही अव्वल स्थानावर आहे.

ट्रॅव्हल अँड टुरिझम डेव्हलपमेंट इंडेक्स 2021 मध्ये जपानने अव्वल स्थान पटकावले असून त्यानंतर युनायटेड स्टेट्स, स्पेन, फ्रान्स आणि जर्मनी यांचा क्रमांक लागतो. 4.2 गुणांसह भारत 54 व्या स्थानावर आहे जो 2019 पेक्षा आठ कमी आहे.

WEF च्या ट्रॅव्हल अँड टुरिझम डेव्हलपमेंट इंडेक्स 2021 ज्यामध्ये 117 देशांचा समावेश आहे हे दाखवून दिले आहे की, सकारात्मक ट्रेंड असूनही, प्रवास आणि पर्यटन क्षेत्र अजूनही त्याच्या पुनर्प्राप्तीमध्ये अडथळे आणत आहे.

प्रवास आणि पर्यटन निर्देशांक 117 अर्थव्यवस्थांचे मूल्यांकन करतो आणि प्रवास आणि पर्यटन अर्थव्यवस्थांच्या शाश्वत आणि लवचिक वाढ सक्षम करण्यासाठी मुख्य घटक ओळखतो. कोविड-19 शटडाऊनने जगभरातील अनेक अर्थव्यवस्थांमध्ये प्रवास आणि पर्यटनाने दिलेल्या महत्त्वपूर्ण योगदानावर पुन्हा जोर दिला आहे.

तथापि, साथीच्या रोगाच्या परिणामातून जग बाहेर पडत असताना, अर्थव्यवस्थांनी प्रवास आणि पर्यटन अनुभव आणि सेवा प्रदान करण्यासाठी मजबूत आणि लवचिक वातावरण तयार करण्यासाठी गुंतवणूक करण्यास सुरवात केली पाहिजे.

युनायटेड स्टेट्स व्यतिरिक्त, ट्रॅव्हल अँड टुरिझम डेव्हलपमेंट इंडेक्स 2021 मधील शीर्ष 10 अर्थव्यवस्था युरोप किंवा आशिया पॅसिफिकमधील उच्च-उत्पन्न असलेल्या अर्थव्यवस्था आहेत.

प्रवास आणि पर्यटन विकास निर्देशांक 2021 हा प्रवास आणि पर्यटन स्पर्धात्मकता निर्देशांकाचा थेट विकास आहे, जो गेल्या 15 वर्षांपासून द्विवार्षिक प्रकाशित केला जात आहे.

भारताला निओबँक ओपन म्हणून 100 वे युनिकॉर्न स्टार्टअप मिळाले.

निओबँकेिंग फिनटेक पोर्टल, “ओपन” ने त्याचे मूल्य एक अब्ज डॉलर्सपेक्षा जास्त करण्यासाठी नवीन भांडवल उभारले तेव्हा भारताला त्याचे 100 वे युनिकॉर्न मिळाले. पाच वर्षीय बेंगलुरुस्थित निओबँकेने IIFL, सिंगापूरची राज्य होल्डिंग कंपनी टेमासेक, अमेरिकन इन्व्हेस्टमेंट फर्म टायगर ग्लोबल आणि आणखी एक भारतीय फर्म 3one4 कॅपिटल यांच्याकडून सीरिज डी फंडिंग फेरीत \$50 मिलियन जमा केले. यामुळे त्याचे मूल्यांकन \$1 अब्जचा टप्पा ओलांडण्यास मदत झाली.

FY22 मध्ये सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकांची फसवणूक 51% कमी होऊन 40,295 कोटी रुपये झाली.

रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने म्हटले आहे की सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकांनी 2021-22 (FY22) या आर्थिक वर्षात फसवणुकीच्या रकमेत 51 टक्क्यांहून अधिक घसरण नोंदवून 40,295.25 कोटी रुपयांची नोंद केली आहे. 2020-21 च्या आधीच्या आर्थिक वर्षात तब्बल 12 PSBs (सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकांनी) 81,921.54 कोटी रुपयांची फसवणूक केली होती, असे केंद्रीय बँकेने माहिती अधिकार (RTI) कायद्यांतर्गत एका अर्जाला उत्तर देताना सांगितले.

अहवालातील महत्त्वाचे मुद्दे:

- FY22 मध्ये PSBs द्वारे सर्व श्रेणींमध्ये नोंदवलेल्या फसवणुकीच्या RBI डेटानुसार, शहर-आधारित पंजाब नॅशनल बँकेने (PNB) सर्वाधिक 9,528.95 कोटी रुपयांची नोंद केली आहे, ज्यामध्ये अशा 431 घटनांचा समावेश आहे.
- देशातील सर्वात मोठी कर्जदार स्टेट बँक ऑफ इंडियाने तब्बल 4,192 प्रकरणांमध्ये 6,932.37 कोटी रुपयांच्या फसवणुकीची नोंद केली – मोठ्या प्रमाणात लहान मूल्याच्या फसवणुकीच्या घटना दर्शवितात.
- बँक ऑफ इंडियाने 5,923.99 कोटी रुपयांची फसवणूक केली (209 घटना), त्यानंतर बँक ऑफ बडोदा 3,989.36 कोटी (280); युनियन बँक ऑफ इंडिया रु. 3,939 कोटी (627), तर कॅनरा बँकेने केवळ 90 प्रकरणांमध्ये रु. 3,230.18 कोटी रुपयांची फसवणूक नोंदवली – हे व्यवहार उत्त्व-मूल्याच्या फसवणुकीचे होते.

केंद्र सरकारने जाहीर केले की FY22 मध्ये भारताने \$83.57 अब्ज इतका वार्षिक FDI आवक नोंदवली आहे.

- केंद्र सरकारने जाहीर केले की FY22 मध्ये भारताने \$ 83.57 अब्ज इतका वार्षिक FDI आवक नोंदवली आहे. 2020-21 मध्ये, आवक \$81.97 अब्ज इतकी होती. उत्पादन क्षेत्रात परकीय गुंतवणुकीसाठी भारत हा झपाट्याने पसंतीचा देश म्हणून उदयास येत आहे. 2020-21 (\$12.09 अब्ज) च्या तुलनेत 2021-22 मध्ये (\$21.34 अब्ज) उत्पादन क्षेत्रातील एफडीआय इविवटी प्रवाह 76 टक्क्यांनी वाढला आहे.

- राज्यांचा विचार करता, एकूण एफडीआय इक्विटी प्रवाहापैकी 38 टक्के वाटा असलेले कर्नाटक हे आणखी वर्षासाठी सर्वाधिक प्राप्त करणारे राज्य आहे, त्यानंतर महाराष्ट्र 26 टक्के आणि दिल्ली 14 टक्के आहे.
- कर्नाटकच्या एकूण एफडीआय इक्विटी प्रवाहापैकी 35 टक्के वाटा संगणक सॉफ्टवेअर आणि हार्डवेअर या क्षेत्रांमध्ये नोंदवला गेला आहे. ऑटोमोबाईल उद्योगासाठी तो 20 टक्के आणि शिक्षणाच्या बाबतीत 12 टक्के होते.
- सर्वोच्च गुंतवणूकदार देशांच्या बाबतीत, सिंगापूर 27 टक्क्यांसह अव्वल आहे, त्यानंतर अमेरिका (18 टक्के) आणि मॉरिशस (16 टक्के) गेल्या आर्थिक वर्षात आहे. क्षेत्रांमध्ये, संगणक सॉफ्टवेअर आणि हार्डवेअरने जास्तीत जास्त आवक आकर्षित केली. सेवा क्षेत्र आणि वाहन उद्योगाने त्याचे पालन केले.

गिफ्ट सिटीमध्ये न्यू डेव्हलपमेंट बँकेने प्रादेशिक कार्यालय उघडले.

न्यू डेव्हलपमेंट बँक (NDB), ब्रिक्स देशांची शांघाय स्थित बहुपक्षीय बँक, देशाच्या पायाभूत सुविधा आणि शाश्वत विकासाच्या गरजा पूर्ण करण्यासाठी गुजरात इंटरनॅशनल फायनान्स टेक-सिटी (GIFT सिटी) येथे भारतातील पहिले प्रादेशिक कार्यालय उघडेल. भारत कार्यालय नवीन प्रकल्प विकसित, अंमलबजावणी आणि देखरेख करून देशात आपली उपस्थिती वाढवण्यावर लक्ष केंद्रित करेल.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- NDB च्या विद्यमान प्रादेशिक कार्यालयांना न्यू इंडिया ऑफिसद्वारे पूरक केले जाईल. त्याचे आफ्रिका प्रादेशिक केंद्र (ARC) 2017 मध्ये जोहान्सबर्गमध्ये उघडले, 2019 मध्ये ब्राझीलमध्ये उप-कार्यालयासह सो पाउलोमध्ये अमेरिका क्षेत्रीय कार्यालय (ARO) आणि 2020 मध्ये मॉस्कोमध्ये युरेशियन प्रादेशिक केंद्र (ERC) उघडले.
- NDB ची स्थापना जुलै 2015 मध्ये ब्राझील, रशिया, भारत, चीन आणि दक्षिण आफ्रिका या ब्रिक्स देशांनी केली होती. तेव्हापासून, बांगलादेश, यूएई, इजिप्त आणि उरुग्वे या बँकेत सामील झाले आहेत.
- NDB ने एकूण \$7.1 अब्ज गुंतवणुकीच्या 21 भारतीय प्रकल्पांना अधिकृत केले आहे.
- बँकेला वाहतूक, पाणी आणि स्वच्छता, शाश्वत ऊर्जा, डिजिटल पायाभूत सुविधा, सामाजिक पायाभूत सुविधा आणि शहरी विकास या प्रकल्पांमध्ये रस आहे.

- सीतारामन यांनी बैठकीत टिप्पणी केली की चालू आर्थिक वर्षात भारताची आर्थिक वाढ 8.9% च्या अंदाजासह मजबूत आहे, मोठ्या अर्थव्यवस्थांमध्ये सर्वाधिक आहे.

SEBI ने ICEX ची कायमस्वरूपी मान्यता रद्द केली.

बाजार नियामक, SEBI ने घोषित केले की त्यांनी इंडियन कमोडिटी एक्सचेंज लिमिटेड (ICEX) ची मान्यता रद्द केली आहे. सेबीने नेट वर्थ आणि इन्फ्रास्ट्रक्चर निकषांसह अनेक कारणास्तव ते गैर-अनुपालक घोषित करणारा आदेश जारी केल्यानंतर बाजाराची मान्यता रद्द करण्यात आली. पैसे काढण्याच्या परिणामी, ICEX ला त्याच्या गुंतवणूकदार संरक्षण निधी आणि गुंतवणूकदार सेवा निधीमधील निधी सेबीच्या गुंतवणूकदार संरक्षण आणि शिक्षण निधीकडे हस्तांतरित करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत.

भारताच्या दक्षिण भागात टोमॅटो प्लूचा प्रादुर्भाव वाढला.

केरळच्या काही भागांमध्ये, कोविड-19 साथीच्या आजारानंतर टोमॅटो प्लू नावाचा नवीन विषाणू आढळून आला आहे. या विषाणूजन्य आजाराने मोठ्या संख्येत लहान मुलांना ग्रासले आहेत. या आजाराने बाधित होणाऱ्या मुलांमध्ये पाच वर्षांपेक्षा कमी वयाच्या मुलांचा मोठा समावेश असल्याची माहिती मिळतेय.

टोमॅटो प्लू म्हणजे काय?

टोमॅटो प्लू हा एक अज्ञात ताप आहे, जो केरळमधील पाच वर्षांखालील मुलांमध्ये आढळून आला आहे. या प्लूची बाधा झाल्यानंतर मुलांच्या अंगावर पुरळ आणि फोड येतात. या खुणा सामान्यतः लाल रंगाच्या असतात, त्यामुळे याला 'टोमॅटो प्लू' किंवा 'टोमॅटो फिन्डर' असे म्हटले जात आहे. दरम्यान, केरळच्या छोट्या भागांमध्ये या आजारची प्रकरणे आढळून आली आहे. तसेच यावर वेळीच उपाययोजना करण्यात आल्या नाही तर, हा विषाणू मोठ्या प्रमाणात पसरू शकतो अशी चेतावणी आरोग्य अधिकाऱ्यांनी दिली आहे.

काय आहेत लक्षणं?

या प्लूच्या लक्षणांमध्ये लाल पुरळ, फोड ज्याचा रंग लाल असतो. त्यामुळे त्वचेची जळजळ आणि शरीरावर निर्जलीकरण यांचा समावेश होतो.

अति ताप, अंगदुखी, सांधे सुजणे, थकवा, पोटदुखी, मळमळ, उलट्या, जुलाब, खोकला, शिंका येणे व नाक वाहणे, हाताचा रंग बदलणे ही लक्षणे संसर्ग झालेल्या मुलांमध्ये दिसून येतात.

'मंकीपॉक्स'ला पॅडेमिक घोषित करण्याची चर्चा

प्राण्यापासून होणाऱ्या मंकीपॉक्स (What is Monkeypox) या आजाराचा उद्रेक जगभरात १२ देशांमध्ये आढळून आला आहे. विशेष म्हणजे या देशांमध्ये यापूर्वी या आजाराचा प्रादुर्भाव नसूनही हा उद्रेक झाल्यामुळे जागतिक आरोग्य संघटनेनेही याविषयी चिंता व्यक्त केली आहे.

मंकीपॉक्स म्हणजे नेमके काय?

मंकीपॉक्स हा प्राण्यांपासून होणारा संसर्गजन्य आजार असला तरी प्राण्यांद्वारे माणसांमध्ये आणि एका व्यक्तीमार्फत दुसऱ्या व्यक्तीला होणारा आजार आहे. हा आजार प्रामुख्याने उष्ण कटिबंधातील वर्षावनांच्या (ट्रॉपिकल रेन फॉरेस्ट) भागात म्हणजेच मध्य आणि पश्चिम आफ्रिकेत आढळतो. पश्चिम आणि मध्य आफ्रिकेमध्ये या आजाराचे दोन वेगवेगळे प्रकार आढळतात. खार, उंदीर, माकडाच्या विविध प्रजातींसह इतर प्राण्यांमध्ये या आजाराचे विषाणू आढळले आहेत.

माणसाला हा आजार कसा झाला?

माणसांमध्ये मंकीपॉक्स हा आजार प्रथम १९७० मध्ये डेमोक्रेटिक रिपब्लिक ऑफ द कॉंगो येथे नऊ वर्षांच्या बालकांमध्ये आढळला. या भागामध्ये देवी रोगाचे निर्मूलन १९६८ साली झाले होते. त्यानंतर कॉंगो खोऱ्यातील वर्षावनांचा विभाग आणि ग्रामीण भागांमध्ये अनेक रुग्ण आढळले. बेनिन, कॅमेरून, द सेंट्रल आफ्रिकन रिपब्लिक, डेमोक्रेटिक रिपब्लिक ऑफ द कॉंगो, लिबेरिया, नायजेरिया, दक्षिण सुदान अशा आफ्रिकेतील ११ देशांमध्ये १९७० पासून या आजाराचे रुग्ण आढळले आहेत. नायजेरियामध्ये या आजाराचा २०१७ पासून मोठ्या प्रमाणात उद्रेक झाला. अद्यापही हे उद्रेक सुरू असून आत्तापर्यंत ७०० संशयित तर २०० रुग्ण आढळले आहेत.

इतर देशांमध्ये हा आजार यापूर्वी आढळला आहे का?

आफ्रिकेव्यतिरिक्त बाहेरील देशात, अमेरिकेत २००३ मध्ये प्रथम या आजाराचे रुग्ण आढळले होते. मंकीपॉक्स बाधित कुऱ्याच्या संपर्कात आल्याने हा आजार तेव्हा माणसाला झाल्याचे निदर्शनास आले होते. घानामधून आलेल्या प्राण्यासोबत हे कुत्रे अमेरिकेत निर्यात करून आणले होते. त्यानंतर २०१८, २०१९ आणि २०२१ मध्ये विविध देशांमध्ये या आजाराचा प्रादुर्भाव झाल्याचे आढळले आहे.

एका व्यक्तीपासून दुसऱ्या व्यक्तीला होतो का?

मंकीपॉक्स हा प्राण्यांपासून होणारा संसर्गजन्य आजार असला तरी प्राण्यांद्वारे माणसांमध्ये आणि एका व्यक्तीमार्फत दुसऱ्या व्यक्तीला होणारा आजार आहे. बाधित व्यक्तीच्या थुंकीद्वारे, शिंकल्यानंतर बाहेर पडणारे थेंब, अंगावर आलेले पुरळ किंवा त्यामधून बाहेर पडणारे द्रव याच्याशी दुसऱ्या व्यक्तीचा संपर्क आल्यास त्या व्यक्तीलाही मंकीपॉक्सची बाधा होऊ शकते. बाधित व्यक्तीच्या सर्वाधिक काळ संपर्कात

आणि अगदी जवळ असणाऱ्या व्यक्तींना या आजाराची बाधा होण्याची शक्यता अधिक असते. गर्भामध्ये असलेल्या बाळालाही आईपासून या आजाराची बाधा होऊ शकते.

लक्षणे काय आहेत? (MONKEYPOX SYMPTOMS)

या आजाराची लक्षणे देवीच्या रोगासारखीच आहेत. बाधा झाल्यापासून लक्षणे दिसेपर्यंतचा कालावधी ६ ते १३ दिवसांचा असतो. काही रुग्णांमध्ये हा ७ ते २१ दिवसांपर्यंतचाही असू शकतो. या काळात व्यक्तीमार्फत सहसा आजाराचा प्रसार होत नाही. बाधित व्यक्तीला लागण झाल्यानंतर दोन टप्प्यांमध्ये संक्रमण दिसून येते.

पहिल्या टप्प्यात रोगाच्या आक्रमण स्थितीमध्ये ताप, तीव्र डोकेदुखी, अंगावर पुरळ येणे, पाठदुखी, स्नायू आणि अंगदुखी, खूप थकवा येणे ही लक्षणे प्रामुख्याने आढळतात. अंगावर पुरळ येणे हे आजाराचे एक प्रमुख लक्षण असून सुरुवातीला कांजिण्या, गोवर किंवा देवीसारखे हे पुरळ दिसते. पुरळ येण्याच्या एक ते दोन दिवस आधी बाधित व्यक्तीमार्फत आजाराचा प्रसार होण्याची शक्यता असते.

दुसऱ्या टप्प्यात अंगावर पुरळ येण्यास सुरुवात होते. ताप आल्यानंतर साधारण एक ते तीन दिवसांनी या प्रक्रियेस सुरुवात होते. आजारात सर्वात जास्त पुरळ हे चेहऱ्यावर येतात, असे लक्षात आले आहे. हळूहळू हे पुरळ पाण्यासारखा द्रव निर्माण करतात, त्यानंतर कोरडे होणे आणि गळून जाणे अशा क्रमाने निघून जातात. पुरळाची खपली जाईपर्यंत ही व्यक्ती संसर्ग पसरवू शकते. या आजाराची लक्षणे दोन ते चार आठवडे असतात.

देवीचा विकार आणि मंकीपॉक्स यांचा काही संबंध आहे का ?

ऑर्थोपॉक्स विषाणूच्या वर्गातील मंकीपॉक्स या विषाणूपासून हा आजार होतो. देवी रोगाचे विषाणू देखील ऑर्थोपॉक्स विषाणूच्या वर्गातीलच होते. मंकीपॉक्स या आजाराचे स्वरूप हे देवीच्या रोगासारखेच आहे. जगभरातून देवीच्या रोगाचे उच्चाटन १९८० मध्येच झाले आहे.

आजाराच्या तीव्रतेच्या तुलनेत मंकीपॉक्स

देवीच्या रोगाच्या तुलनेत हा विकार सौम्य आहे. बालकांमध्ये आजाराची तीव्रता जास्त आढळत आहे. देवीच्या रोगाचे जगभरातून उच्चाटन झाल्यानंतर या आजाराचे लसीकरण जवळपास ४० किंवा त्याहून अधिक वर्षे बंद केले आहे. देवीच्या लशीने मंकीपॉक्सपासूनही संरक्षण मिळते. त्यामुळे सध्या या आजाराची बाधा देवीची लस न मिळालेल्या साधारण ४० ते ५० वर्षांखालील व्यक्तींमध्ये होण्याची जास्त शक्यता आहे. पूर्वी या आजाराचा मृत्यूदर जवळपास ११ टक्क्यांपर्यंत आढळून आला आहे. परंतु गेल्या काही वर्षांत हे प्रमाण तीन ते सहा टक्के झाले आहे.

यावर उपचार उपलब्ध आहेत का? (MONKEYPOX TREATMENT)

बाधित व्यक्तीच्या अंगावरील पुरळाचा पापुद्रा किंवा त्यामधील द्रवाच्या तपासणीतून या आजाराचे निदान केले जाते. रक्ताच्या तपासणीमध्ये याचे निदान फारसे होत नाही.

देवीची लस मंकीपॉक्सच्या प्रतिबंधावर सुमारे ८५ टक्के प्रभावशाली असल्याचे आढळले आहे. मंकीपॉक्सवरील नवीन लशीला २०१९ साली परवानगी देण्यात आली आहे. हा आजार झाल्यानंतर लक्षणांनुसार उपचार केले जातात. देवीच्या आजारावरील औषधाचा मंकीपॉक्सवर वापर करण्यास युरोपीयन मेडिकल असोसिएशनने याचवर्षी परवानगी दिली आहे.

प्रतिबंधासाठी काय करता येईल? (MONKEYPOX PREVENTION)

माणसांमध्ये या आजारांचा प्रसार बहुतांशपणे प्राण्यांच्या माध्यमातून झाल्याचे आढळले आहे. त्यामुळे आजारी किंवा मृत प्राण्यांशी थेट संपर्क शक्यतो टाळावा. प्राण्यांचे मांस योग्य शिजवून खावे. बाधित व्यक्तींशी किंवा त्यांच्या वापरातील वस्तूशी संपर्क टाळावा. बाधित व्यक्तीची काळजी घेताना शरीराचे रक्षण होईल असे हातमोजे वापरावेत तसेच संरक्षणासाठी इतर साधनांचा वापर करावा.

Science and tech

नॅशनल इंटेलिजेंस ग्रिड (NATGRID) बेंगलुरु कॅम्पसचे अमित शहा यांच्या हस्ते उद्घाटन

गृहमंत्री, अमित शहा यांनी बेंगलुरुमध्ये नॅशनल इंटेलिजेंस ग्रिड (NATGRID) कॅम्पसचे उद्घाटन केले. गृहमंत्री अमित शहा यांच्या म्हणण्यानुसार, नरेंद्र मोदी सरकारने सुरुवातीपासूनच दहशतवादाबाबत शून्य सहनशीलता बाळगली आहे. बेंगलुरुमधील नॅशनल इंटेलिजेंस ग्रिड (NATGRID) परिसराच्या उद्घाटनादरम्यान श्री शाह यांनी टिप्पणी केली की मागील समस्यांच्या तुलनेत डेटा, व्याप्ती आणि जटिलतेच्या दृष्टीने सुरक्षा आवश्यकता नाटकीयरित्या वाढली आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- डेटा संकलन एजन्सींकडून डेटा मिळविण्यासाठी सरकारने अत्याधुनिक आणि नाविन्यपूर्ण माहिती तंत्रज्ञान पायाभूत सुविधांची स्थापना आणि संचालन करण्याचे काम NATGRID ला दिले आहे.
- केंद्र सरकार लवकरच हवाला व्यवहार, दहशतवादी निधी, बनावट रोख, अंमली पदार्थ आणि बॉम्बच्या धमक्या, अवैध शस्त्रास्त्रांची तस्करी आणि इतर दहशतवादी कारवाया यांचा मागोवा घेण्यासाठी राष्ट्रीय डेटाबेस तयार करणार आहे.
- डेटा ॲनालिटिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञानामुळे एजन्सीजच्या कार्यपद्धतीत बदल झाला पाहिजे.

- शाह यांच्या म्हणण्यानुसार, C-DAC स्वयंपूर्ण भारताच्या पंतप्रधानांच्या संकल्पनेला अनुसरून NATGRID ची अंमलबजावणी करत आहे.

राजस्थान हे पहिले 10 GW सौर राज्य बनले आहे.

राजस्थान हे देशातील पहिले राज्य बनले आहे जे देशातील इतर राज्यांच्या तुलनेत सौरऊर्जेपासून जास्तीत जास्त वीज निर्माण करेल. राजस्थान रिन्युएबल एनर्जी कॉर्पोरेशन आणि टिहरी हायड्रो डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन संयुक्तपणे राजस्थानमध्ये 10,000 मेगावॉट मेगा रिन्युएबल एनर्जी पार्क विकसित करणार आहेत.

उल्लेखनीय आहे की नवीकरणीय ऊर्जेच्या क्षेत्रात THDCIL ने उचललेले हे ऐतिहासिक पाऊल ग्लोबल स्तरावरील हवामान बदलावरील शिखर परिषदेत 2030 पर्यंत आपल्या उर्जेच्या 50 टक्के गरजा अक्षय ऊर्जेद्वारे पूर्ण करण्याचे भारत सरकारचे लक्ष्य साध्य करण्यासाठी देखील योगदान देईल. यासोबतच राजस्थान राज्यातील या नवीकरणीय अक्षय सौरऊर्जा प्रकल्पांच्या विकासामुळे स्वस्त आणि पर्यावरणपूरक सौरऊर्जेसह राज्याच्या सामाजिक-आर्थिक विकासालाही गती मिळेल.

दूरसंचार विभागाद्वारे केंद्रीकृत मार्गासाठी 'गतिशक्ती संचार' पोर्टल सुरु केले.

दूरसंचार विभागाने गतिशक्ती संचार पोर्टल लॉंच केले आहे, जे देशभरात राईट ऑफ वे (RoW) साठी अर्ज आणि मंजूरी प्रक्रिया सुलभ करेल. दूरसंचार मंत्री अश्विनी वैष्णव यांच्या मते, हे व्यासपीठ टेलिकॉम पायाभूत सुविधा प्रकल्पांसाठी व्यवसाय सुलभ करण्याचे उद्दिष्ट साध्य करण्यात मदत करेल, जे माननीय पंतप्रधानांच्या दूरदृष्टीनुसार आहे.

विविध सेवा आणि पायाभूत सुविधा प्रदात्यांद्वारे RoW अॅप्सची त्वरित विल्हेवाट लावल्याने जलद पायाभूत सुविधा निर्माण होण्यास अनुमती मिळेल, ज्यामुळे 5G नेटवर्क वेळेवर तैनात करण्यात मदत होईल, असेही ते म्हणाले. गतिशक्ती संचार पोर्टल ऑनलाइन आणण्यासाठी राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेशांच्या योगदानाची आणि केंद्र सरकारच्या सहकार्याची मंत्री महोदयांनी प्रशंसा केली.

गगनयान मिशन 2023: S2000 मानव-रेटेड रॉकेट बूस्टरची यशस्वी चाचणी

- आंध्र प्रदेशातील श्रीहरिकोटा येथील सतीश धवन अंतराळ केंद्र (SDSC) येथे, भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था (ISRO) ने गगनयान कार्यक्रमासाठी मानव-रेट केलेल्या सॉलिड रॉकेट बूस्टर (HS200) ची स्थिर चाचणी यशस्वीरित्या पूर्ण केली.
- बेंगळूरु-आधारित अंतराळ संस्थेच्या मते, HS200 ही उपग्रह प्रक्षेपण वाहन GSLV Mk III च्या S200 रॉकेट बूस्टरची मानव-रेट केलेली आवृत्ती आहे, ज्याला LVM3 देखील म्हणतात.

महत्वाचे मुद्दे:

- ही चाचणी यशस्वीरीत्या पूर्ण करणे हा इस्रोच्या प्रसिद्ध गगनयान मानव अंतराळ उड्डाण कार्यक्रमासाठी एक महत्वाचा टप्पा आहे, कारण प्रक्षेपण वाहनाच्या पहिल्या टप्प्यात त्याच्या पूर्ण कालावधीच्या कामगिरीची चाचणी घेतली जाते.
- इस्रोचे अध्यक्ष आणि अंतराळ विभागाचे सचिव एस सोमनाथ आणि विक्रम साराभाई स्पेस सेंटर (VSSC) चे संचालक एस उन्नीकृष्णन नायर तसेच इस्रोचे इतर शास्त्रज्ञ या समारंभाला उपस्थित होते.
- HS200 ब्रूस्टरची रचना आणि विकास VSSC ने तिरुअनंतपुरममध्ये केले होते, तर प्रोपेलंट कार्बिंग श्रीहरीकोटा येथील SDSC येथे पूर्ण झाले होते.

NITI आयोगाने राष्ट्रीय डेटा आणि विश्लेषण प्लॅटफॉर्म सुरु केला.

National Data & Analytics Platform (NDAP) नीती आयोगाने मोफत सार्वजनिक वापरसाठी सुरु केले. डेटा ऍक्सेस करण्यायोग्य, इंटरऑपरेबल, परस्परसंवादी आणि वापरकर्ता-अनुकूल प्लॅटफॉर्मवर उपलब्ध करून दिला आहे. हे विविध सरकारी विभागांचे मूलभूत डेटासेट ठेवते, त्यांना organises करते आणि विश्लेषण आणि विहज्युअलायझेशन क्षमता प्रदान करते. हे सार्वजनिक पदार्पण ऑगस्ट 2021 मध्ये प्लॅटफॉर्मच्या बीटा रिलीझनंतर आले आहे, ज्याने चाचणी आणि फीडबॅकसाठी थोड्या प्रमाणात वापरकर्त्यांना प्रवेश दिला.

ड्रोन फेस्टिव्हल ऑफ इंडिया 2022

- भारतातील सर्वात मोठा ड्रोन महोत्सव 'भारत ड्रोन महोत्सव 2022' चे उद्घाटन पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते 27 मे, 2022 रोजी नवी दिल्लीतील प्रगती मैदानावर होणार आहे. दोन दिवस चालणाऱ्या या कार्यक्रमात परदेशी, सशस्त्र दलांसह सुमारे 1600 प्रतिनिधी सहभागी होतील. सरकारी अधिकारी, PSU, ड्रोन स्टार्टअप आणि इतर खाजगी कंपन्या यात सहभागी होतील.
- उद्घाटन कार्यक्रमादरम्यान, पीएम मोदी किसान ड्रोन पायलट यांच्याशी संवाद साधतील आणि ओपन एअर ड्रोन प्रात्यक्षिकांचे साक्षीदार होतील. 70 हून अधिक प्रदर्शक प्रदर्शन केंद्रात ड्रोनच्या वापराच्या विविध केसेस प्रदर्शित करतील.
- भारताच्या ड्रोन फेस्टिव्हलमध्ये ड्रोन पायलट प्रमाणपत्रे, पलाइंग प्रात्यक्षिके, पॅनेल चर्चा, उत्पादन लॉन्च आणि भारतात बनवलेले ड्रोन टॅक्सी प्रोटोटाइपचे व्हर्च्युअल कॉन्फरल यांचा देखील समावेश असेल.

- भारत ड्रोन महोत्सव 2022 चे उद्घाटन प्रमुख पाहुणे-पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या उद्घाटन भाषणाने होईल.
- ड्रोन फेस्टिव्हलच्या पहिल्या दिवशी इतर उपक्रमांमध्ये उत्पादन लाँच आणि भारतातील ड्रोन आणि घटकांच्या निर्मितीला गती देणे, ड्रोनचा व्यावसायिक वापर आणि कृषी क्षेत्रातील ड्रोनचा प्रभाव यावर पॅनेल चर्चा यांचा समावेश असेल. महोत्सवाच्या 2 व्या दिवशी उत्पादनांचे लाँचिंग आणि वरिष्ठ अधिकाऱ्यांची भाषणे आणि बौद्धिक संपत्तीचा विकास आणि संरक्षण यावर सादरीकरण देखील दिसेल.
- इव्हेंटच्या दुसऱ्या दिवशी विलस्ट ड्रोन ऑपरेशन्स आणि ड्रोनसह भारताची संरक्षण क्षमता वाढवण्यासाठी एअरस्पेस मॅनेजमेंट या विषयावर पॅनेल चर्चा होईल.

स्टेट ऑफ द वर्ल्ड्स फॉरेस्ट्स 2022

- युनायटेड नेशन्स फूड अँड अॅग्रीकल्चर ऑर्गनायझेशन (FAO) द्वारे अलीकडेच स्टेट ऑफ द वर्ल्ड्स फॉरेस्ट्स 2022 (SOFO 2022) प्रसिद्ध करण्यात आले.
- जानेवारी 2022 मध्ये केंद्रीय पर्यावरण, वने आणि हवामान बदल मंत्रालयाने (MoEFCC) इंडिया स्टेट ऑफ फॉरेस्ट रिपोर्ट-2021 प्रसिद्ध केला.
- वन आणि जमीन वापरावरील ग्लोबल लीडर्स डिवेलोपमेंटमध्ये, 140 देशांनी 2030 पर्यंत जंगलाचे नुकसान दूर करण्याचे आणि जीर्णोद्धार आणि शाश्वत उत्पादन आणि वापरास समर्थन देण्याचे वचन दिले.

जंगलांचे नुकसान:

- 1990 ते 2020 दरम्यान 420 दशलक्ष हेक्टर (mha) जंगले नष्ट झाली आहेत, जंगलतोडीमुळे, जरी पृथ्वीच्या भौगोलिक क्षेत्रापैकी 4.06 अब्ज हेक्टर जंगलांनी व्यापलेले आहे.
- जंगलतोडीचे प्रमाण कमी होत असले तरी 2015 ते 2020 दरम्यान दरवर्षी 10 mha जंगले नष्ट झाली.
- एकट्या उष्ण कटिबंधात 2016 ते 2050 दरम्यान अंदाजे 289 mha जंगलतोड केली जाईल, परिणामी अतिरिक्त कार्बाई न केल्यास 169 GtCO₂e उत्सर्जन होईल.
- हरितगृह वायूची एकूण संख्या अब्जावधी टन जागतिक वार्षिक CO₂ समतुल्य उत्सर्जन (GtCO₂e/वर्ष) नुसार व्यक्त केली जाते.

भारत आणि चीनबद्दल अहवालात काय म्हटले आहे?

जंगलांवर मानवी दबाव वाढत राहिल्यास भारत आणि चीन पुढील काही दशकांत नवीन झुनोटिक विषाणूजन्य रोगांचे सर्वात मोठे हॉटस्पॉट म्हणून उदयास येऊ शकतात. वाढत्या मानव-वन्यजीव परस्परसंवादांमुळे, संसर्गजन्य रोग सहजपणे मानवांमध्ये पसरू शकतात.

अहवालात काय सूचना दिल्या आहेत?

- अहवालात हरित पुनर्प्राप्ती आणि पर्यावरणीय संकटांना तोंड देण्यासाठी तीन परस्परसंबंधित मार्ग सुचवले आहेत:
- जंगलतोड थांबवणे आणि जंगले राखणे
- खराब झालेल्या जमिनी पुनर्संचयित करणे आणि कृषी वनीकरणाचा विस्तार करणे
- शाश्वतपणे जंगले वापरणे आणि हरित मूल्य साखळी तयार करणे.

रामगढ विषधारी हे भारतातील 52 वे व्याघ्र प्रकल्प म्हणून अधिसूचित करण्यात आले आहे.

पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्री, भूपेंद्र यादव यांनी घोषणा केली आहे की राजस्थानमधील रामगढ विषधारी व्याघ्र प्रकल्प हे राजस्थानचे 4 वे आणि भारतातील 52 वे व्याघ्र प्रकल्प म्हणून अधिसूचित करण्यात आले आहे. हे जैवविविधतेचे संरक्षण करण्यास आणि परिसराचा पर्यावरणीय पर्यटन आणि विकास करण्यास मदत करेल. राष्ट्रीय व्याघ्र संवर्धन प्राधिकरणाने (NTCA) गेल्या वर्षी 5 जुलै रोजी रामगढ विषधारी वन्यजीव अभयारण्य आणि लागतच्या परिसरांना व्याघ्र प्रकल्प बनवण्यास तत्वतः मान्यता दिली होती.

असानी चक्रीवादळाचा कहर

बंगालच्या उपसागरातील 'असानी' तीव्र चक्रीवादळ ११ मे ला आंध्र प्रदेशच्या किनाऱ्यावर आदळले. या चक्री वादळाला असानी हे नाव श्रीलंकेने दिले आहे. याचा अर्थ राम असा होतो.

कोचीन शिपयार्ड हायड्रोजन-इंधनावर आधारित पहिले स्वदेशी इलेक्ट्रिक जहाज तयार करणार

- केंद्रीय बंदरे, जहाजबांधणी आणि जलमार्ग मंत्री सर्बानंद सोनोवाल यांनी सांगितले की कोचीन शिपयार्ड लिमिटेड (CSL) ग्रीन शिपिंगच्या दिशेने वाटचाल करण्यासाठी, हायड्रोजन-इंधनावर आधारित पहिले स्वदेशी विद्युत जहाज विकसित आणि तयार करेल.

- ग्रीन शिपिंगच्या कार्यशाळेचे उद्घाटन करताना सोनोवाल म्हणाले की CSL भारतीय भागीदारांच्या सहकार्याने हा प्रकल्प हाती घेणार आहे. 'ग्लोबल मेरिटाइम ग्रीन ट्रान्झिशन' सोबत टप्प्याटप्प्याने हायड्रोजन इंधनावर आधारित इलेक्ट्रिक जहाज बांधण्याची सरकारची योजना त्यांनी उघड केली.
- शिपयार्डने या क्षेत्रात आधीच पायाभूत काम सुरु केले आहे, KPIT टेक्नॉलॉजीज आणि हायड्रोजन इंधन सेल आणि पॉवर ट्रेनसाठी भारतीय विकासक, तसेच अशा जहाजांसाठी कायदे आणि नियम तयार करण्यासाठी इंडियन रजिस्टर ऑफ शिपिंग (IRS) सोबत भागीदारी केली आहे.
- फ्युएल सेल इलेक्ट्रिक व्हेसेल (FCEV), कमी तापमान प्रोटॉन एक्सचेंज मेम्ब्रेन टेक्नॉलॉजी (LT-PEM) वर आधारित एक हायड्रोजन इंधन सेल जहाज , सुमारे 17.50 कोटी खर्च अपेक्षित आहे, केंद्राने 75 टक्के खर्चाचा निधी दिला आहे.

NATO सराव 'डिफेंडर युरोप 2022 आणि स्विफ्ट रिस्पॉन्स 2022 सुरु झाले.

नॉर्थ अटलांटिक ट्रीटी ऑर्गनायझेशन (NATO) सराव, डिफेंडर युरोप 2022 (DE22) आणि स्विफ्ट रिस्पॉन्स 2022 (SR22) 01 मे 2022 रोजी सुरु झाला, ज्याचा उद्देश युनायटेड स्टेट्स (यूएस) आणि NATO च्या सहयोगी आणि भागीदारांमध्ये सज्जता आणि इंटरऑपरेबिलिटी निर्माण करणे आहे. सराव 01 मे ते 27 मे 2022 या कालावधीत होणार आहेत.

डिफेंडर युरोप 2022:

DEFENDER-Europe 22 युनायटेड स्टेट्सची NATO ची बांधिलकी दर्शविते आणि DEFENDER-Europe 22 सामूहिक क्षमतेचे एक प्रमुख उदाहरण आहे. जे दर्शवते की नाटोचे सहयोगी आणि भागीदार एकत्र मजबूत आहेत.

स्विफ्ट प्रतिसाद 2022

स्विफ्ट रिस्पॉन्स सरावामध्ये, 6 वी एअरबोर्न ब्रिगेड हवाई ऑपरेशन करणाऱ्या सैन्याचा मुख्य भाग बनवेल. डेक प्रजासत्ताक आणि जर्मन-डच सैन्यासह सुमारे 550 पोलिश सैनिक लिथुआनिया आणि लॅटव्हियामध्ये तैनात केले जातील.

**GUIDANCE
GROUP**

आयएनएस विक्रांत ही भारताची पहिली स्वदेशी विमानवाहू नौका भारतीय नौदलाकडे सुपूर्द करण्यात येणार आहे.

भारताच्या पहिल्या स्वदेशी विमानवाहू वाहक (IAC) विक्रांतच्या दुसऱ्या सागरी चाचण्यांना पुढील वर्षी ऑगस्टमध्ये भारतीय नौदलात समावेश होण्याआधीच सुरुवात झाली. ऑगस्टमध्ये, भारतातील सर्वात मोठी आणि अत्याधुनिक युद्धनौका असलेल्या 40,000 टन वजनाच्या विमानवाहू जहाजाने पाच दिवसांची पहिली समुद्रपर्यटन यशस्वीरित्या पार पाडली.

महत्वाचे मुद्दे:

- पहिल्या सागरी चाचण्यांनंतर युद्धनौकेच्या प्रमुख यंत्रणांची कामगिरी समाधानकारक असल्याचे नौदलाने म्हटले आहे.
- ही युद्धनौका अंदाजे 23,000 कोटी खर्चून बांधली गेली , ज्यामुळे भारताला अत्याधुनिक विमानवाहू वाहक विकसित करण्याची क्षमता असलेल्या देशांच्या प्रतिबंधित गटात नेण्यात आले.
- MiG-29K लढाऊ विमाने, कामोव्ह-31 हेलिकॉप्टर आणि MH-60R मल्टी-रोल हेलिकॉप्टरचा वापर युद्धनौकेद्वारे केला जाईल.
- यात जवळपास 2,300 कंपार्टमेंट आहेत, ज्यामध्ये महिला अधिकाऱ्यांसाठी विशेष क्वार्टर आहेत आणि ते सुमारे 1,700 लोकांच्या कूसाठी आहे.
- अधिकाऱ्यांच्या म्हणण्यानुसार, विक्रांतचा सर्वोच्च वेग अंदाजे 28 नॉट्स आणि क्रुझिंग स्पीड 18 नॉट्स आहे, ज्याची रेंज सुमारे 7,500 नॉटिकल मैल आहे.
- IAC 262 मीटर लांब, 62 मीटर रुंद आणि 59 मीटर उंच आहे. 2009 पासून त्याचे बांधकाम सुरु आहे.
- कोचीन शिपयार्ड लिमिटेडने या युद्धनौकेचे बांधकाम केले.
- आयएनएस विक्रमादित्य ही याक्षणी भारताची एकमेव विमानवाहू युद्धनौका आहे.

भारतीय नौदल – बांगलादेश नौदल द्विपक्षीय EX बॉगोसागर सुरु

भारतीय नौदलाची तिसरी आवृत्ती (IN) – बांगलादेश नौदल (BN) द्विपक्षीय सराव 'बॉगोसागर' 24 मे 2022 रोजी बांगलादेशातील पोर्ट मोंगला येथे सुरु झाला. सरावाचा हार्बर टप्पा 24-25 मे पासून सुरु होईल

आणि त्यानंतर समुद्राने सराव केला जाईल. 26-27 मे पर्यंत उत्तर बंगालच्या उपसागरात टप्पा सराव केला जाईल.

पी. व्ही. सिंधूने आशियाई बॅडमिंटन स्पर्धेत कांस्यपदक जिंकले.

2022 बॅडमिंटन आशिया चॅम्पियनशिप महिला एकेरीच्या उपांत्य फेरीत विद्यमान जागतिक चॅम्पियन जपानच्या अकाने यामागुची हिच्याकडून पराभूत झाल्यानंतर भारताची अष्टपैलू शटलर पीव्ही सिंधूला कांस्यपदकावर समाधान मानावे लागले.

रिअल माद्रिदने 35 वे स्पॅनिश लीग जेतेपद पटकावले.

रिअल माद्रिदने आपल्या राखीव संघाने एस्पॅनियोलचा 4-0 असा सहज पराभव करून विक्रमी 35वे स्पॅनिश लीग जेतेपद पटकावले. रॉड्रिगोने दोनदा गोल केले आणि मार्को एसेंसिओ आणि पर्यायी करीम बेंजेमा यांनी प्रत्येकी एक गोल करून माद्रिदला तीन हंगामात दुसरे लीग विजेतेपद मिळवून दिले. या विजेतेपदासह, कार्लो अँसेलोटी हा पहिल्या पाच युरोपियन लीगमध्ये ट्रॉफी जिंकणारा पहिला प्रशिक्षक ठरला. इटालियन मॅनेजरने सेरी ए मध्ये एसी मिलान, इंग्लिश प्रीमियर लीगमध्ये चेल्सी, लीग 1 मध्ये पॅरिस सेंट-जर्मेन आणि बुंडेस्लिगामध्ये बायर्न म्युनिकसह जिंकले.

अनुराग ठाकूर यांनी खेलो इंडिया युथ गेम्सचा शुभंकर, लोगो आणि जर्सी लाँच केली.

केंद्रीय क्रीडा मंत्री अनुराग ठाकूर यांनी पंचकुला येथे चौथ्या खेलो इंडिया युथ गेम्सचा अधिकृत लोगो आणि अधिकृत जर्सीसह शुभंकर 'धाकड' लाँच केले आणि हरियाणाच्या खेळांचे आयोजन करण्याच्या प्रयत्नांचे कौतुक केले. या स्पर्धेचे आयोजन भारतीय क्रीडा प्राधिकरण आणि हरियाणा राज्य सरकार करत आहे. खेलो इंडिया युथ गेम्सच्या या आवृत्तीत 8,500 हून अधिक खेळाडू सहभागी होणार आहेत. 4 जून ते 13 जून दरम्यान पंचकुला, चंदीगड, शहाबाद, अंबाला आणि दिल्ली येथे खेलो इंडिया युवा खेळांच्या चौथ्या आवृत्तीचे आयोजन करून हरियाणा एक उदाहरण प्रस्थापित करेल. हे 2021 मध्ये होणार होते परंतु कोविड-19 महामारीमुळे विलंब झाला.

भारताच्या अविनाश साबळेने 30 वर्षे जुना 5000 मीटरचा विक्रम मोडला.

भारताच्या अविनाश साबळेने 5000 मीटरमध्ये बहादूर प्रसादचा 30 वर्षे जुना विक्रम मोडीत काढला, यूएसए येथील सॅन जुआन कॅम्पिस्ट्रानो येथे साऊंड रनिंग ट्रॅक मीटमध्ये 13:25.65 च्या वेळेसह नवीन राष्ट्रीय विक्रम प्रस्थापित केला. महाराष्ट्राच्या 27 वर्षीय तरुणाने 1992 मध्ये बहादूर प्रसादचा 13:29.70 चा जुना विक्रम मोडला.

निखत जरीनने महिलांच्या जागतिक बॉक्सिंग चॅम्पियनशिपमध्ये सुवर्णपदक जिंकले.

- भारतीय बॉक्सर निखत जरीनने महिलांच्या जागतिक बॉक्सिंग चॅम्पियनशिपमध्ये थायलंडच्या जुतामास जितपाँगचा पराभव करून सुवर्णपदक जिंकले आहे. निखतने 52 किलो वजनी गटाच्या अंतिम फेरीत थायलंडच्या खेळाडूचा 5-0 असा पराभव केला.
- जागतिक चॅम्पियनशिपमध्ये सुवर्णपदक जिंकणारी ती भारताची पाचवी महिला बॉक्सर ठरली आहे. तिच्या आधी एमसी मेरी कोम, सरिता देवू, जेनी आरएल आणि लेखा सीएसी यांनीही हा पराक्रम केला आहे.
- निखतने 2019 आशियाई चॅम्पियनशिपमध्येही कांस्यपदक जिंकलं होतं. तर याच स्पर्धेच्या उपांत्य फेरीच्या सामन्यात तिने ब्राझीलच्या कॅरोलिन डी आल्मेडा हिचा 5-0 असा पराभव केला होता.

महाराष्ट्रातील रिदम मामानिया या 10 वर्षीय मुलीने एव्हरेस्ट बेस कॅम्प सर केला.

- वरली येथील 10 वर्षीय चॅम्पियन स्केटर, रिदम मामानिया, नेपाळमधील हिमालय पर्वतरांगांमध्ये एव्हरेस्ट बेस कॅम्प (EBC) शिखर सर करणाऱ्या सर्वात तरुण भारतीय गिर्यारोहकांपैकी एक बनला आहे. बेस कॅम्पवर चढाई करण्यासाठी ती तरुण भारतीय गिर्यारोहकांमध्ये सामील झाली आहे. रिदमने 11 दिवसांत 5,364 मीटर उंचीवरील बेस कॅम्पवर चढाई पूर्ण करून दुर्मिळ कामगिरी केली आहे.
- रिदमला वयाच्या पाचव्या वर्षापासून पर्वतारोहणाची आवड होती आणि तिचा पहिला लांबचा २१ किमीचा ट्रेक हा गोवा-कर्नाटक सीमेवरील दूधसागर हा होता. तेव्हापासून तिने माहुर्ली, सोंडई, कर्नाळा आणि लोहगड यासारख्या सह्याद्री पर्वतरांगांमधील काही शिखरे सर केली आहेत.

भारतीय आर प्रन्नानंधाने 2022 मध्ये मॅग्नस कार्लसनला दुसऱ्यांदा हरवले.

भारतीय ग्रँड मास्टर आर. प्रन्नानंधा या अवघ्या सोळा वर्षीय खेळाडूने चेसबल्स मास्टर्स ऑनलाइन जलद बुद्धिबळ स्पर्धेच्या पाचव्या फेरीत जागतिक चॅम्पियन मॅग्नस कार्लसनचा दुसऱ्यांदा पराभव केला. आर. प्रन्नानंधाने दोन महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीत कार्लसनचा दुसऱ्यांदा पराभव केलाय.

भारतानं 73 वर्षांनंतर जिंकला थॉमस कप

आतापर्यंत सर्वाधिक 14 वेळा इंडोनेशियाने, 10 वेळा चीनने, मलेशियाने 5 वेळा तर जपान आणि डेन्मार्क यांनी एक-एक वेळा ही स्पर्धा जिंकली आहे. ज्यानंतर यंदा 2022 साली भारताने या स्पर्धेत चॅम्पियन

इंडोनेशियाला मात देत पहिलं महिला चषक मिळवला आहे. त्यामुळे ही स्पर्धा जिंकणार भारत जगातील सहावा देश बनला आहे. यंदा भारतीय बॅडमिंटन संघाने सुरुवातीपासून अप्रतिम कामगिरी सुरु ठेवली. त्यांनी आधी डेन्मार्कला सेमीफायनलमध्ये मात दिल्यानंतर अंतिम सामन्यात इंडोनेशियाला सुरुवातीच्या तीन सामन्यात मात दिली.

यावेळी सर्वात आधी स्पर्धेतील पहिला सामना पुरुष एकेरीत लक्ष्य सेनने (Lakshya Sen) जिंकला. त्याने इंडोनेशियाच्या अँथॉनी गिंटिंगचा 8-21, 21-17 आणि 21-16 असा पराभव केला. त्यानंतर पुरुष दुहेरी सामन्यात भारतीय बॅडमिंटनपटू जोडी सात्त्विकसाईराज रंकीरेड्डी आणि चिराग शेटीने इंडोनेशियाच्या मुहम्मद एहसान आणि केविन संजया यांना 18-21, 23-21, 21-19, अशा फरकाने मात दिली. ज्यानंतर तिसऱ्या सामन्यात किंदम्बी श्रीकांतने (kidambi srikanth) इंडोनेशियाच्या जोनाथन क्रिस्टीला 21-15, 22-21 च्या फरकाने मात देत सामना आणि कप भारताच्या नावे केला आहे.

पार्श्वभूमी

19 व्या दशकाच्या सुरुवातीस इंग्लंडचे प्रसिद्ध बॅडमिंटनपटू सर जॉर्ज एलन थॉमस यांनी या स्पर्धेची सुरुवात केली. 1948-49 मध्ये सर्वात आधी ही स्पर्धा इंग्लंडमध्ये खेळवली गेली. आधी दर तीन वर्षांनी होणारी ही स्पर्धा नंतर मात्र दर दोन वर्षांनी होऊ लागली. 1982 साली स्पर्धेच्या नियमांत झालेल्या बदलानंतर हा निर्णय घेण्यात आला होता.

पुण्याच्या हर्षदाची गरुडभरारी, जागतिक स्पर्धेत विक्रमासह पटकावले सुवर्णपदक

- पुण्याच्या हर्षदा गरुडने (harshada garud) जागतिक ज्युनियर वेटलिफ्टिंग स्पर्धेत ऐतिहासिक कामगिरी केली. या स्पर्धेतील भारताचे पहिले सुवर्णपदक जिंकण्याचा पराक्रम हर्षदाने केला.
- ब्रीसमधील हेराकिलॉन येथील स्पर्धेत हर्षदाने एकूण १५३ किलो वजन उचलून ४५ किलो गटात सुवर्णपदक जिंकले. तिने या स्पर्धेतील पहिल्याच प्रकारात भारतास पदक जिंकून दिले. यापूर्वी भारताने कधीही जागतिक ज्युनियर स्पर्धेत सुवर्णपदक जिंकले नव्हते. दोन वर्षापूर्वी अचंता शेऊलीने ७३ किलो गटात रौप्यपदक जिंकले होते. हीच भारताची आतापर्यंतची सर्वोत्तम कामगिरी होती.
- जागतिक ज्युनियर वेटलिफ्टिंग स्पर्धेतील भारताचे यापूर्वीचे पदक विजेते
- रौप्य: अचंता शेऊली (७३ किलो गट), २०२१ च्या स्पर्धेत (ताश्कंद)
- ब्राँझ: मीराबाई चानू (२०१३ च्या जागतिक स्पर्धेत - लिमा, पेरू)

2023 क्रिकेट विश्वचषकाचे यजमानपद भारताकडे आहे

- 2023 पुरुषांचा ICC क्रिकेट विश्वचषक हा ICC पुरुष क्रिकेट विश्वचषक स्पर्धेची 13वी आवृत्ती असेल, जी ऑक्टोबर आणि नोव्हेंबर 2023 दरम्यान भारताद्वारे आयोजित केली जाणार आहे.
- आतापर्यंत 12 ICC विश्वचषक खेळले गेले आहेत.
- इंग्लंड वेल्सने 5 वेळा क्रिकेट विश्वचषकाचे आयोजन केले आहे.
- भारताने इतर तीन देशांच्या सहकार्याने 3 वेळा क्रिकेट विश्वचषकाचे यजमानपद भूषवले आहे पण आता भारत एकटाच क्रिकेट विश्वचषक 2023 चे आयोजन करणार आहे.
- 2023 चा क्रिकेट विश्वचषक भारतीय भूमीवर पहिल्यांदाच होणार आहे.
- मागील तीन आवृत्त्यांमध्ये 1987, 1996 आणि 2011; भारताने अनुक्रमे पाकिस्तान आणि बांग्लादेशसोबत स्थळ शेअर केले.
- 2023 वनडे विश्वचषक वनडे विश्वचषक हा भारतात खेळविण्यात येणार आहे.
- 2023 मध्ये विश्वचषक 9 फेब्रुवारी ते 26 मार्चपर्यंत असणार आहे. हा आयसीसी क्रिकेट विश्वचषकाचा 13वा सीझन असणार आहे.

पुलिट्झर पुरस्कार 2022 घोषित

पुलिट्झर पुरस्कार २०२२ ची घोषणा करण्यात आली असून त्यामध्ये भारतातील काही पत्रकारांची नावे आहेत. पत्रकारिता, पुस्तके, नाटक, संगीत या क्षेत्रातील पुलिट्झर पारितोषिकांची घोषणा करण्यात आली असून भारताच्या अदनान अबिदी यांनाही हा पुरस्कार जाहीर झाला आहे.

त्यांच्याबरोबरच विजेत्यांमध्ये वॉशिंग्टन पोस्ट, भारताचे (फीचर फोटोग्राफी) अदनान अबिदी, सना इर्शाद मट्टू, अमित दवे, दिवंगत दानिश सिद्दीकी यांचा समावेश आहे.

३८ वर्षीय दानिश यांना २०१८ मध्ये रोहींग्या निर्वासितांवरील छायांकनाबाबत पुलिट्झर पुरस्काराने गौरविण्यात आले होते. हा पुरस्कार मिळविणारे ते पहिलेच भारतीय होते. त्यांचे शिक्षण जामिया मिलिया इस्लामियात झाले होते. तेथे त्यांचे वडील प्राध्यापक होते. दानिश यांचे वडील प्रा. अख्तर सिद्दीकी आणि आई शाहिदा यांनी मुलाच्या मृत्यूप्रकरणी सध्या आंतरराष्ट्रीय फौजदारी न्यायालयात (इंटरनॅशनल क्रिमिनल कोर्ट) तालिबानविरुद्ध तक्रार दाखल केली आहे.

कोणता आहे हा पुरस्कार मिळवणारा फोटो?

२२ एप्रिल २०२१ रोजी नवी दिल्लीमधील एका स्मशानभूमीमध्ये एकाच वेळी अनेक करोना मृतांवर अंत्यसंस्कार केले जात असल्याचा फोटो दानिश यांनी काढला होता. या फोटोमध्ये स्मशानभूमीच्या भिंतीच्या सीमा या लोकवस्तीला लागून असल्याचं स्पष्टपणे दिसत आहे. करोनाची दाहकता दर्शवणारा फोटो म्हणून हा फोटो तेव्हा चांगलाच चर्चेत आलेला. रॉयटर्स वृत्तसंस्थेसाठी त्यांनी हा फोटो काढलेला. हा फोटो अंगावर काटा आणणारा आहे असं अनेकांनी हा फोटो पाहता क्षणी म्हटलं होतं.

ममता बॅनर्जी यांना विशेष बांगला अकादमी पुरस्कार मिळाला.

पश्चिम बंगालच्या मुख्यमंत्री, ममता बॅनर्जी यांना त्यांच्या “अथक साहित्यिक शोधासाठी” बांगला अकादमी पुरस्कार मिळाला . या वर्षी साहित्य अकादमीने सादर केलेला हा पुरस्कार बॅनर्जी यांना पश्चिम बंगालमधील सर्वोत्कृष्ट लेखकांना आदरांजली वाहणाऱ्या त्यांच्या “कविता बिटन” या पुस्तकासाठी प्रदान करण्यात आला. 2020 कोलकाता बुक फेअरमध्ये ममता बॅनर्जी यांचे ‘कविता बिटान’ लाँच करण्यात आले. पुस्तकात टीएमसी सुप्रिमोने लिहिलेल्या 946 कविता आहेत.

मंचावर असूनही ममता बॅनर्जी यांनी हा पुरस्कार स्वतःहून स्वीकारला नाही आणि त्यांच्या वतीने राज्याचे शिक्षण मंत्री ब्राह्म बसू यांनी हा पुरस्कार स्वीकारला.

WHO DG चे ग्लोबल हेल्थ लीडर्स अवॉर्ड्स: 6 विजेत्यांमध्ये भारताच्या आशा वर्कर्स

भारतातील 10 लाख सर्व-महिला मान्यताप्राप्त सामाजिक आरोग्य कार्यकर्त्या (आशा) कामगारांना, ग्रामीण भागात थेट आरोग्य सुविधा उपलब्ध करून देण्यात त्यांच्या “महत्त्वपूर्ण भूमिकेसाठी” जागतिक आरोग्य संघटनेच्या (WHO) महासंचालकांचा ग्लोबल हेल्थ लीडर्स पुरस्कार 2022 ने सन्मानित करण्यात आले.

पुरस्काराचे इतर प्राप्तकर्ते:

- डॉ पॉल फार्मर हार्वर्ड मेडिकल स्कूलमधील ग्लोबल हेल्थ आणि सोशल मेडिसिन विभागाचे अध्यक्ष आणि पार्टनर्स इन हेल्थचे सह-संस्थापक होते.
- डॉ अहमद हंकीर, एक ब्रिटिश-लेबनीज मानसोपचारतज्ञ, केंब्रिज विद्यापीठाच्या संयुक्त विद्यमाने सेंटर फॉर मॅटल हेल्थ रिसर्चचे वरिष्ठ रिसर्च फेलो आणि युनायटेड किंग्डममधील किंग्ज कॉलेज लंडनमधील मानसोपचारातील शैक्षणिक क्लिनिकल फेलो आहेत.

- लुडमिला सोफिया ऑलिव्हेरा वरेला सर्व प्रदात्यांसाठी खेळांमध्ये प्रवेश सुलभ करण्यासाठी तरुण लोकांमधील धोकादायक वर्तणुकीला निरोगी पर्याय देण्यासाठी आणि असंसर्गजन्य रोगांच्या वाढत्या धोक्याचा सामना करण्यासाठी तिच्या कार्यासाठी.
- अफगाणिस्तानातील पोलिओ कर्मचाऱ्यांमध्ये मोहम्मद झुबेर खलाझाई, नजीबुल्लाह कोशा, शादाब योसूफी, शरीफुल्ला हेमाती, हसीबा ओमारी, खादिजा अताई, मुनिराहकीमी, रोबिना योसूफी आणि शादाब यांचा समावेश आहे.
- Yōhei Sasakawa कुष्ठरोग निर्मूलनासाठी WHO सदृच्छा दूत आणि कुष्ठरोगाने प्रभावित लोकांच्या मानवी हक्कांसाठी जपानचे राजदूत आहेत.

आशा वर्कर्स कोण असतात?

राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत आशा स्वयंसेविका योजना राबवण्यात येते.

आरोग्य हा अत्यंत महत्त्वपूर्ण घटक असून आरोग्य यंत्रणा, सेवाभावी संस्था ग्रामस्थ आणि समाजातील अन्य घटकांमध्ये आरोग्या संदर्भात जनजागृती करणे, सुसंवाद घडवून समन्वय करणे, प्रोत्साहन देणे, वाटाघाटी निर्माण करणे यादृष्टीने 'आशा स्वयंसेविका' महत्त्वपूर्ण सामाजिक दुवा म्हणून काम करतात. आशा स्वयंसेवक ही गावातील स्थानिक असते. आशा स्वयंसेवकाकडून गावातील आरोग्य विषयक समस्या समजून घेऊन त्या सोडविण्यासाठी नेतृत्व करणे हे योगदान अपेक्षित असते.

भूमिका आणि जबाबदाऱ्या काय आहेत?

साथीच्या रोगाबाबत जनजागृती आणि उपचारासाठी मदत करणे, कुटुंब कल्याण योजनेचा प्रचार करणे, माता आणि बालआरोग्याविषयी प्रबोधन करणे (उदाहरणार्थ, प्रसूतीपूर्व तपासणी, लसीकरण, स्तनपान, लोहयुक्त गोळ्या देणे, योग्य आहार घेणे), जन्म आणि मृत्यू नोंदणीमध्ये मदत करणे, किरकोळ आजारांवर औषधं देणे अश्या जबाबदाऱ्या आशा स्वयंसेवकांवर आहेत.

संगीत अकादमीने संगीता कलानिधी पुरस्कार 2020-22 जाहीर केले.

प्रख्यात गायक आणि गुरू, नेवेली आर संतनागोपालन, प्रख्यात मृदंगम कलाकार आणि गुरू, 'तिरुवरूर' भक्तवधसलम, आणि लालगुडी व्हायोलिन जोडी, जीजेआर कृष्णन आणि विजयालक्ष्मी यांची प्रतिष्ठित संगीता कलानिधी पुरस्कारांसाठी, संगीत अकादमीच्या प्रतिष्ठित संगीता कलानिधी पुरस्कारासाठी, 2020, 2021 आणि 2022 पुरस्कारांसाठी नाव देण्यात आले.

संगीता कलानिधी पुरस्कार:

संतनागोपालन यांना 2020 सालासाठी संगीता कलानिधी पुरस्कार प्रदान करण्यात येणार आहे तर 2021 या वर्षासाठी भक्तवधसलमची निवड करण्यात आली आहे.

कृष्णन आणि विजयालक्ष्मी, “लालगुडी वंशातील व्हायोलिन वादक आणि प्रसिद्ध कलाकार” यांना 2022 चा पुरस्कार प्राप्त होईल.

'कारखानीसांची वारी'सह तीन मराठी चित्रपट परदेशवारीवर, मानाच्या 'काक्स' महोत्सवात निवड

काक्स आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव हा सर्वात मोठा महोत्सव मानला जातो. याच चित्रपटात आता एक नाही दोन नाही तर तब्बल तीन मराठी चित्रपटांनी बाजी मारली आहे. 'पोटरा' (Potra), 'कारखानीसांची वारी' (Karkhanisanchi Wari) आणि 'तिचं शहर होणं' (Ticha Shahar Hona) या तीन मराठी चित्रपटांची काक्स आंतरराष्ट्रीय महोत्सवात सहभागी होण्यासाठी निवड झाली आहे. राज्याचे सांस्कृतिक कार्यमंत्री अमित देशमुख यांनी शुक्रवारी (आज) याबाबत घोषणा केली आहे.

दरवर्षीप्रमाणे यावर्षी सुद्धा फ्रान्स येथे 17 मे ते 28 मे दरम्यान काक्स आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव होणार आहे.

ऊर्जा श्रेणीमध्ये महाराष्ट्राला 'स्टार ऑफ गव्हर्नन्स-स्कोव अवॉर्ड' जाहीर

'स्कोव स्टेट ऑफ गव्हर्नन्स रिपोर्ट' 2021 मध्ये महाराष्ट्राने ऊर्जा श्रेणीमध्ये राष्ट्रीय स्तरावर अव्वल स्थान पटकावले आहे. 'इंडिया गव्हर्नन्स फोरम'चा एक भाग म्हणून 18 जून 2022 रोजी नवी दिल्ली येथे होणाऱ्या समारंभात महाराष्ट्राला 'स्टार ऑफ गव्हर्नन्स-स्कोव अवॉर्ड इन पॉवर अँड एनर्जी' पुरस्कार प्रदान करण्यात येणार आहे.

स्कोव ग्रुपच्या वतीने दरवर्षी शासन, अर्थ, बँकिंग, तंत्रज्ञान या क्षेत्रात उल्लेखनीय काम करणाऱ्यांसाठी हा पुरस्कार दिला जातो. 18 जून 2022 रोजी सिल्व्हर ओक हॉल, इंडिया हॅबिटॅट सेंटर, लोधी रोड, नवी दिल्ली येथे हा पुरस्कार दिला जाणार आहे.

गीतांजली श्री यांच्या कादंबरीच्या अनुवादाला मानाचा पुरस्कार

भारतीय भाषिक कादंबरीच्या अनुवादाला आंतरराष्ट्रीय बुकर पारितोषिक मिळण्याचा ऐतिहासिक क्षण गुरुवारी हिंदी लेखिका गीतांजली श्री यांच्या पुस्तकामुळे लाभला. त्यांच्या 'रेत समाधि' या कादंबरीचा डेझी रॉकवेल यांनी केलेला 'ट्रम्ब ऑफ सॅण्ड' हा अनुवाद पुरस्कारासाठी निवडण्यात आला.

राजकमल प्रकाशन या संस्थेने प्रकाशित केलेली 'रेत समाधी' ही कादंबरी ही इंटरनॅशनल बुकर पुरस्कारांच्या लॉगलिस्ट आणि शॉर्टलिस्ट यादीत पोहोचणारी, तसंच पुरस्कार प्राप्त करणारी पहिली कादंबरी ठरली आहे.

कादंबरीविषयी..

या कादंबरीची गोष्ट भारतात, पाकिस्तानात आणि वाघा-अटारी सीमेवरही घडते. चंद्रप्रभा देवी ही ८० वर्षांची स्त्री दिल्लीच्या घरी पतिनिधनानंतर अंधरुणाता खिळलेली, पण एक दिवस तिची जीवनेच्छा जागृत होऊन ती हिंडूफिरू लागते, 'स्त्री आणि पुरुष यांच्या सीमेवर' असलेल्या एका तृतीयपंथीयाला भेटते आणि मग, मुलीसह पाकिस्तानात जाण्याचा निर्णय घेते- त्यासाठी पासपोर्ट, विहाचे सोपस्कार पार पाडते. वाघा सीमेवरले ते संचलन पाहतांना तिला सआदत हसन मण्टो, कृष्णा सोबती यांच्यापासून सारे 'सरहदी' लेखक भेटतात.

गीतांजली श्री आणि डेजी रॅकवेल

उत्तर प्रदेशातील मैनपुरीत जन्मलेल्या आणि सध्या दिल्लीत वास्तव्याला असलेल्या गीतांजली यांची 'रेत समाधी' ही पाचवी कादंबरी आहे. त्यांची 'माई' ही पहिली कादंबरी 1990 च्या दशकात प्रकाशित झाली होती. यानंतर त्यांच्या 'हमारा शहर उस बरस', 'तिरोहित', आणि 'खाली जगह' ही पुस्तकेही आली. गीतांजली यांच्या पुस्तकांचा अनुवाद भारतीय भाषेव्यतिरिक्त इंग्रजी, फ्रेंच आणि जर्मनसह इतर अनेक भाषांमध्ये करण्यात आला.

माई या पुस्तकाच्या इंग्रजी अनुवादाला क्रॉसवर्ड पुरस्कारासाठी नामांकन मिळालं होतं.

रेत समाधीचा इंग्रजी अनुवाद करणाऱ्या डेजी रॅकवेल या अमेरिकेत राहातात. त्यांची हिंदी साहित्यासह अनेक भाषांवर चांगली पकड आहे. त्यांनी उपेंद्रनाथ अशक यांच्या गिरती दिवारे या पुस्तकावर पीएचडी केली आहे. डेजी यांनी आतापर्यंत खादीजा मस्तूर, भीष्म साहनी, उषा प्रियंवदा आणि कृष्णा सोबती यांच्या कादंबऱ्यांचा इंग्रजी अनुवाद केलेला आहे.

'ऑल दॅट ब्रीड्स' या भारतीय माहितीपटाने कान्समध्ये L'OEIL D'OR 2022 जिंकला

- 75 व्या कान्स चित्रपट महोत्सवात या वर्षी भारतातील एकमेव प्रवेश असलेला, निर्माते शौनक सेन यांच्या 'ऑल दॅट ब्रीड्स' ला, डॉक्युमेंटरी चित्रपटांसाठीचे सर्वोच्च पारितोषिक L'oeil d'Or 2022 मिळाले. हा चित्रपट मोहम्मद सौद आणि नदीम शेहजाद या दोन भावांच्या जीवनाभोवती फिरतो, जे दिल्लीच्या वजिराबादजवळच्या तळघरात जखमी पक्ष्यांना विशेषतः काळ्या 'घार'ला

वाचवतात आणि त्यांच्यावर उपचार करतात. 90 मिनिटांच्या या चित्रपटाचा नुकताच कांस येथे र्शेशल स्क्रीनिंग सेगमेंटमध्ये प्रीमियर झाला.

- या चित्रपटाला नुकतेच जागतिक सिनेमा ग्रँड ज्युरी पारितोषिक: २०२२ सनडान्स फिल्म फेस्टिव्हलमध्ये मिळाले.
- विशेष ज्युरी पुरस्कार लिथुआनियन चित्रपट निर्माते मंटास क्वेदारविसियस यांच्या मारियुपोलिस 2 ला देण्यात आला, जो अलीकडील रशिया-युक्रेन युद्धाचे अंतरंग अंतर्दृष्टी देतो. एप्रिलमध्ये डॉक्युमेंट्रीचे शूटिंग करत असताना रशियन सैन्याने चित्रपट निर्मात्याला ठार मारले होते. गेल्या आठवड्यात कांस फिल्म फेस्टिव्हलमध्येही या चित्रपटाचा प्रीमियर झाला.
- पायल कपाडियाच्या माहितीपट 'अ नाईट ऑफ नोइंग नथिंग' ज्याने गेल्या वर्षी हा पुरस्कार जिंकला नंतर ऑल दॅट ब्रीड्स हा हा सन्मान मिळवणारा दुसरा भारतीय आणि आशियाई चित्रपट आहे.

प्रियांका मोहितेने रचला इतिहास; ठरली ८००० मीटरपेक्षा उंच पाच पर्वत सर करणारी भारतातील पहिली महिला

- पश्चिम महाराष्ट्रातील सातारा येथील प्रियांका, गुरुवारी कांचनजंगा पर्वतावर चढाई केल्यानंतर ८,००० मीटरपेक्षा जास्त उंची असलेली पाच शिखरे सर करणारी पहिली भारतीय महिला ठरली.
- ३० वर्षीय प्रियांका मोहितेच्या नावावर एकापेक्षा एक विक्रमांची नोंद आहे. प्रियांका मोहिते हिने गुरुवारी 5 मे रोजी संध्याकाळी ४ वाजून ५२ मिनिटांनी जगातील तिसऱ्या क्रमांकाचे सर्वोच्च शिखर कांचनजंगा सर करून ही मोहीम पूर्ण केली आहे. या पर्वताची उंची ८,५८६ मीटर आहे.
- प्रियांका मोहितेला २०२० मध्ये तेनझिंग नोर्गे साहसी पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले. तिने एप्रिल २०२१ मध्ये अन्नपूर्णा शिखर सर केले होते जे जगातील दहावे सर्वोच्च शिखर आहे. त्याची उंची ८,०९१ मीटर आहे. ८,००० मीटरपेक्षा जास्त उंचीची ५ शिखरे सर करणारी ती पहिली भारतीय महिला गिर्यारोहक ठरली आहे. प्रियांका मोहितेने जगातील सर्वोच्च शिखर माउंट एव्हरेस्ट देखील सर केले आहे.

GUIDANCE
G R O U P

पद्मविभूषण पंडित शिवकुमार शर्मा यांचे निधन

- प्रसिद्ध संतूर वादक पंडित शिवकुमार शर्मा यांचं हृदयविकाराच्या झटक्याने निधन झालं. ते ८४ वर्षांचे होते. गेल्या सहा महिन्यांपासून ते किडनीशी संबंधित आजाराने त्रस्त होते आणि डायलिसिसवर होते. अखेर आज सकाळी त्यांची प्राणज्योत मालवली.
- शिवकुमार शर्मा हे उत्तम गायकही होते. त्यांना अनेक राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय पुरस्कारांनी सन्मानित करण्यात आले आहे. १९८६ मध्ये संगीत नाटक अकादमी पुरस्कार, १९९१ मध्ये पद्मश्री तर २००१ मध्ये पद्मविभूषण पुरस्काराने त्यांना गौरविण्यात आलं होतं. १९८५ मध्ये पंडित शिवकुमार शर्मा यांना बाल्टिमोर या संयुक्त राज्याचं मानद नागरिकत्वही प्रदान करण्यात आलं आहे.
- संतूर या काश्मीरमधील लोकवाद्याला अभिजात संगीत विश्वात मानाचं स्थान मिळवून देणाऱ्या शिवकुमार यांनी भारतीय सिनेसंगीतातही फार मोठी कामगिरी बजावली आहे. या जोडीने अनेक सिनेमांना संगीतबध्द केले असून, यश चोप्रांचा 'सिलसिला' (१९८०) हा त्यांचा पहिला सिनेमा होता. त्यानंतर या जोडीने 'फासले' (१९८५), 'चांदणी' (१९८९), 'तम्हे' (१९९१), 'डर' (१९९३) या सिनेमांनाही संगीत दिलं.
- हरिप्रसाद चौरसिया यांच्याबरोबरची त्यांची जोडी खूप गाजली. ही जोडी 'शीव-हरी' या नावाने ओळखली जायची. १९६७ मध्ये 'कॉल ऑफ द व्हॅली' हा अल्बम तुफान लोकप्रिय झाला होता. या अल्बममध्ये पंडित हरिप्रसाद चौरसिया आणि गिटारवादक ब्रिजभूषण काबरा यांच्याबरोबर त्यांनी वादन केलं होतं.

राजीव कुमार यांची पुढील मुख्य निवडणूक आयुक्त म्हणून नियुक्ती

- राजीव कुमार यांची गुरुवारी देशाचे पुढील मुख्य निवडणूक आयुक्त म्हणून नियुक्ती करण्यात आली. सध्याचे मुख्य निवडणूक आयुक्त सुशील चंद्र हे १४ मे रोजी निवृत्त झाल्यानंतर, १५ मे रोजी राजीव कुमार हे पदभार स्वीकारतील.
- सुशील चंद्र हे निवृत्त झाल्यानंतर निवडणूक आयोगात एक जागा रिक्त होईल. १९६० मध्ये जन्मलेले कुमार हे फेब्रुवारी २०२५च्या मध्यात निवृत्त होतील. राष्ट्रपती व उपराष्ट्रपतीपदाच्या निवडणुकांशिवाय, २०२४ ची लोकसभा निवडणूक आणि अनेक विधानसभांच्या निवडणुका कुमार यांच्या देखरेखीखाली होणार आहेत.

UAE चे अध्यक्ष आणि अबु धाबीचे शासक शेख खलिफा बिन झायेद अल नाहयान यांचे निधन झाले.

- संयुक्त अरब अमीरातचे (UAE) अध्यक्ष शेख खलिफा बिन झायेद अल नाहयान (heikh Halifa Bin Zayed Al Nahyan) यांचे निधन झाले आहे. UAE ची अधिकृत वृत्तसंस्था WAM ने याला दुजोरा दिला आहे. नाहयान 73 वर्षांचे होते. झायेद अल नाहयान यांच्या निधनाबद्दल सरकारने 40 दिवसांचा राष्ट्रीय शोक जाहीर केला आहे. याशिवाय देशातील सर्व खासगी आणि सरकारी क्षेत्रात तीन दिवसांची सुट्टी जाहीर करण्यात आला आहे.
- शेख खलिफा बिन झायेद अल नाहयान यांनी 3 नोव्हेंबर 2004 पासून देशाचे राष्ट्राध्यक्ष आणि अबू धाबीचे शासक म्हणून पदभार स्वीकारला. त्याआधी त्यांचे वडील शेख झायेद बिन सुलतान अल नाहयान राष्ट्राध्यक्ष होते. 1971 ते नोव्हेंबर 2004 पर्यंत ते देशाचे प्रमुख होते. 1948 मध्ये जन्मलेले शेख खलिफा हे UAE चे दुसरे राष्ट्रपती आणि अबू धाबीचे 16 वे शासक होते. आपल्या कार्यकाळात, शेख खलिफा यांनी UAE आणि अबू धाबीच्या प्रशासनाची पुनर्रचना करण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावली आणि अनेक सुधारणा अंमलात आणल्या.
- शेख मोहम्मद बिन झायेद अल नाहयान यांची UAE च्या राष्ट्राध्यक्षपदी नियुक्ती
- युनियनच्या सर्वोच्च परिषदेने अबू धाबीचे शासक शेख मोहम्मद बिन झायेद अल नाहयान यांची UAE चे अध्यक्ष म्हणून निवड केली. अबू धाबी येथील मुश्रीफ पॅलेसमध्ये कॉन्सिलची बैठक झाली, ज्याचे अध्यक्ष शेख मोहम्मद बिन रशीद अल मकतूम, यूएईचे उपाध्यक्ष आणि पंतप्रधान आणि दुबईचे शासक होते. वयाच्या 73 व्या वर्षी निधन झालेल्या शेख खलिफा बिन झायेद अल नाहयान यांची त्यांनी जागा घेतली आहे.

ऑस्ट्रेलियाचा माजी क्रिकेटपटू अँड्र्यू सायमंड्सचा कार अपघातात मृत्यू

ऑस्ट्रेलियाचा माजी अष्टपैलू खेळाडू अँड्र्यू सायमंड्सचा कार अपघातात मृत्यू झाला आहे. 1998 ते 2009 या कालावधीत ऑस्ट्रेलियासाठी 26 कसोटी आणि 198 एकदिवसीय सामने खेळलेल्या 46 वर्षीय खेळाडूचा क्वीन्सलँड राज्यातील टारुन्सविले बाहेर एका कार अपघातात समावेश होता. सायमंड्स हा टॉप-रेट क्षेत्ररक्षक देखील होता आणि 2003 आणि 2007 मध्ये ऑस्ट्रेलियाच्या 50 षटकांच्या विश्वचषक विजयात तो महत्त्वाचा भाग होता.

100 सर्वात प्रभावशाली व्यक्ती

टाइम मासिकाने 2022 मध्ये जगातील पहिल्या 100 प्रभावशाली व्यक्तींची यादी जाहीर केली आहे. या यादीत युकेनचे अध्यक्ष वोलोदिमिर जेलेन्स्की, ऑपलचे सीईओ टिम कुक आणि मिशेल ओबामा यांच्याही नावांचा समावेश आहे. काश्मिरी कार्यकर्ते खुरम परवेझ, उद्योगपती गौतम अदानी आणि सुप्रीम कोर्टाच्या वकील करुणा नंदी यांचीही नावे या यादीत आहेत.

या यादीत अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष जो बायडन, अमेरिकन राजकारणी केविन मॅककार्थी, रॉन डॅलेंटीस यांच्यासह अमेरिकन राजकीय व्यक्तींच्या नावाचाही समावेश आहे. त्याचबरोबर या यादीतील सर्वात तरुण प्रभावशाली व्यक्तींनी आयलीन गु, तर सर्वात प्रभावशाली व्यक्ती म्हणून फेथ रिगगोल्डचे नाव फेथ रिगगोल्डचे नाव आहे. फ्रीस्टाईल स्की स्टार गु १८ वर्षांचा आहे तर लेखक फेथ रिगगोल्ड ९१ वर्षांचा आहे.

हरियाणातील राखी गढी येथे कार्यरत असलेल्या भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण विभागाने (ASI) 5000 वर्ष जुन्या दागिने बनवणाऱ्या कारखान्याचे उत्खनन केले.

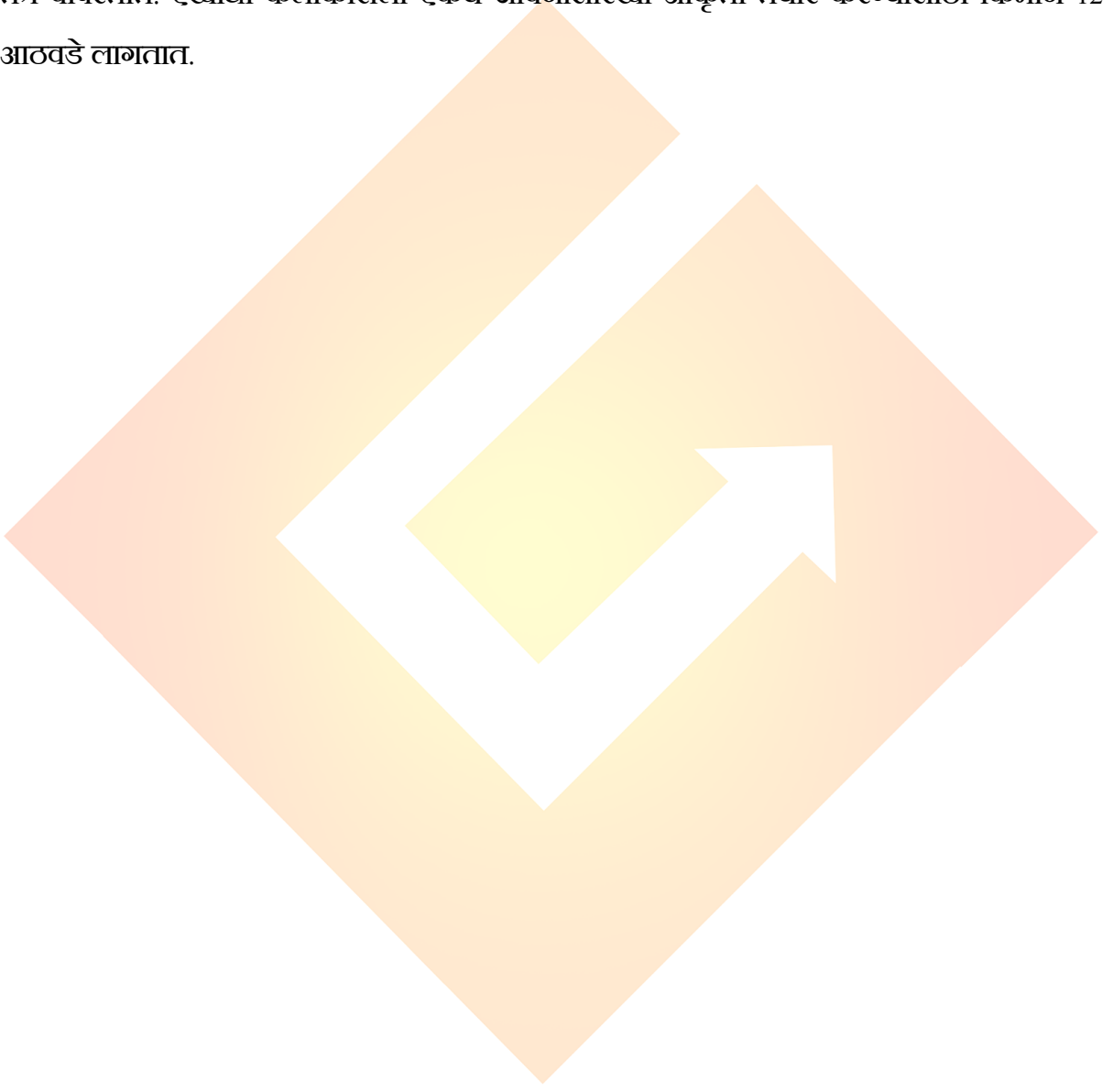
भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण विभागाकडून आणखी एक गोष्ट समोर आली आहे. यात ५ हजार वर्षे जुना दागिने बनवणारा कारखाना आढळून आला आहे. आतापर्यंतच्या उत्खननात हा सर्वात मोठा शोध असल्याचे मानले जात आहे.

भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण विभाग मागील 32 वर्षांपासून हरियाणातील राखी गढी येथे काम करत आहे. त्यांना दागिने बनवणारा ५ हजार वर्षांपूर्वीचा कारखाना आढळून आला. हा शोध आतापर्यंतचा सर्वात मोठा शोध मानला जात आहे. हरियाणाच्या हिसार जिल्ह्यातील सिंधू संस्कृतीशी संबंधित सर्वात जुन्या पुरातत्व स्थळांपैकी राखी गढी हे एक गाव आहे. या ठिकाणी उत्खननात घरांची रचना, एक स्वयंपाकघर आणि 5000 वर्षे जुना दागिने बनवण्याचा कारखाना सापडला, ज्यावरून असे दिसून येते की, हे ठिकाण एक अतिशय महत्वाचे व्यापार केंद्र असावे. हजारो वर्षांपासून लपवून ठेवलेले तांबे आणि सोन्याचे दागिनेही याठिकाणी सापडले.

मादाम तुसाद म्युझियम नोएडामध्ये पुढील महिन्यात सुरू होणार आहे.

मादाम तुसादचे मेण संग्रहालय भारतात परत येत आहे. नोएडाच्या मॉलमध्ये हे म्युझियम असेल. क्रीडा, मनोरंजन, इतिहास आणि संगीत क्षेत्रातील 50 भारतीय आणि आंतरराष्ट्रीय दिग्गजांना नवीन ठिकाणी दाखवले जाईल. मॅडम तुसाद इंडिया अभ्यागतांना ख्यातनाम व्यक्तींसोबत उठून वैयक्तिकरित्या तसेच त्यांच्या काही सर्वात प्रतिष्ठित क्षणांची संधी देईल.

मादाम तुसादचा 200 वर्षांचा इतिहास आणि वारसा आहे, ज्याने 1835 मध्ये लंडनमध्ये प्रथम दरवाजे उघडले. मादाम तुसादचे शिल्पकार प्रत्येक आकृती तयार करण्यासाठी पौराणिक मेरी तुसाद प्रमाणेच तंत्र वापरतात. एखाद्या कलाकाराला एकच जीवनासारखी आकृती तयार करण्यासाठी किमान 12 आठवडे लागतात.

GUIDANCE
G R O U P